gjlj sNk

(धवलागिरिमा सर्वाधिक लोकप्रिय प

web: www.bikalpanews.com /bikalpanews /NawabikalpaWeek साप्ताहिक

वर्ष ८ अङ्क ४५ पूर्णाङ्क ३८३ | आइतवार, श्रावण १६, २०७३ | July 31, 2016, Sunday | पृष्ठसङ्ख

पुर्ख्यौली नाच संरक्षणमा नयाँ पुस्ता

- विस्तृत अन्तिम पृष्ठमा

यसरी हुँदैछ पुनर्संरचना

- प्राबिधिक समिति पुनसंरचनाको गृहकार्यमा
- भौगोलिक बिकटता र जनसंख्याको मापदण्ड चुनौती
- प्रशासनीक सुगमता र भुगोललाई ध्यान दिनुपर्ने माग
- दलहरुको साझा प्रस्ताव
- जिल्लाको सेवा सुबिधा अब स्थानीय तहबाटै
- थरीथरीका सुझाव र प्रस्तावको चाङ

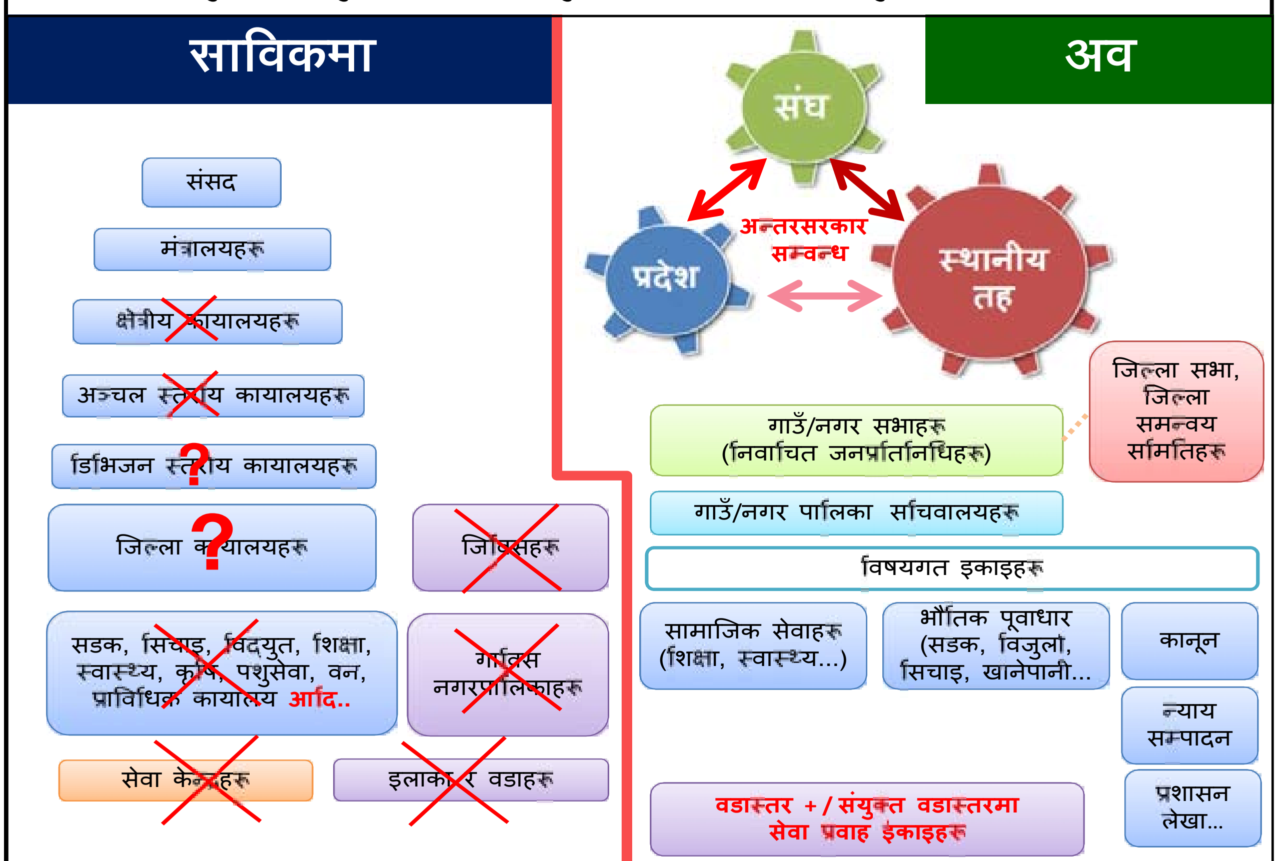

■ **सन्तोष गौतम/नवविकल्प**

नयाँ संबिधानले ब्यवस्था गरेअनुसार म्याग्दीमा स्थानीय तहको सिमांकन, नामांकन र केन्द्र निर्धारणका लागि गृहकार्य सुरू भएको छ ।

राजनीतिक दल, सरकारी अधिकारी, नागरिक अगुवा, सामाजिक र राजनीतिक कार्यकर्ताहरू स्थानीय तहको सिमाङ्कन, नामांकन र सिमा निर्धारणका लागि छलफलमा जुटेका हुन् ।

स्थानीय तहको संख्या र सिमाना निर्धारण गर्न बनेको आयोगले म्याग्दीमा स्थानीय विकास अधिकारी चिरञ्जीवी पौडेलको संयोजकत्वमा प्राबिधिक सहयोग समिति गठन गरेको छ । समितीले आयोगले निर्धारण गरेको विभिन्न पाँच वटा मापदण्डका आधारमा जिल्लामा पाँच वटा स्थानीय तहको सिमाना, केन्द्र र नाम सिफारीस गर्ने जिम्मेवारी पाएको छ ।

योजना अधिकृत सदस्य सचिव रहेको उक्त समितिमा जिल्ला

बाँकी पृष्ठ ७ मा

बंगुरपालन फस्टाउँदै

■ **नवविकल्प**

म्याग्दीमा पछिल्लो समय बंगुरपालन फस्टाएको छ । थोरै लगानीमा छिटो आम्दानी गर्न सकिने भएकाले कृषकहरूको बंगुरपालनतर्फ आकर्षण बढेको छ । तिन वर्षअघि बेनीको अग्नीखेतमा चार लाख रूपैयाँ लगानीमा प्रकृती एण्ड बबिन बंगुरफार्म स्थापना गरेका डम्मरबहादुर बिक बंगुरपालनबाट एक वर्षमै लगानी उठाउन सफल हुनुभयो ।

दश वर्ष साउदीमा काम गरेर फर्कीएपछि बंगुरपालन गरेका बिकले हाल मासिक ११ वटा सम्म बंगुर र मासु बेचेर छ लाख रूपैयाँ बराबरको कारोबार गर्नुहुन्छ । दुस्ख गर्न सके थोरै लगानीमा छिटो आम्दानी गर्न बंगुरपालन उपयुक्त भएको बिकले बताउनुभयो । बेनी, गलेश्वर, डम्मरा, बाबियाचौर, अर्जम, सिंगा तातोपानी, दरवाङ, भुरूङ तातोपानी, मुना, कुहुं लगायतका ठाउँमा ब्यवसायिक रूपमा बंगुरपालन गर्ने क्रम बढेको छ । मासुको माग र खपत पर्याप्त हुने भएकाले बजारको समस्या छैन् ।

बंगुरपालन गरेका धेरैजसो कृषक आफैले मासु पसल पनि सञ्चालन गरेका छन् । बैदेशिक रोजगारीबाट फर्कीएपछि बंगुरपालन गरेका अधिकांश कृषकहरू नसोचेको सफलताबाट उत्साहीत छन् । बेनीको सम्पदा एण्ड संघर्ष ब्यवसायिक बंगुर फार्म तथा मासु पसलका सञ्चालक कृष्ण बिकले बंगुरका पाठापाठी र मासु बेचेरै मासिक डेढ लाख रूपैयाँ आम्दानी गर्नुहुन्छ ।

५० हजार रूपैयाँ ऋण लिएर बंगुरपालन सुरू गरेका बिकले त्यसैको आम(दानीले तिन वर्षमै बेनीमा १२ लाखको घडेरी र चालीस लाखमा घर किन्नुभएको

बाँकी पृष्ठ ७ मा

प्रो. नारायणप्रसाद सेन्चुरी मो.नं. : ९८५७६४०२१४

बागलुङ देवी सुन चाँदी गहना पसल

बैंकरोडदेखि दुरसञ्चारचोक, बेनीबजार, म्याग्दी

फोन : ०६९-५२००५६

हाम्रा सेवाहरू

यहाँ अर्डर अनुसार डिजाइनका सुन चाँदीका गरगहनाहरु पाउनुका साथै सुन चाँदी खरिद बिक्री गरिन्छ।

साथै राशि अनुसारको पत्थर पनि पाइन्छ ।

प्रो. नारायण जि.सी.

मो.नं. ९८५१०१८६८३, ९८५७६४०००३

जि.सी. क्रसर उद्योग

बेनी नगरपालिका-११, बगुवाखोला, म्याग्दी

सम्पर्क: ०६९-५२०९२०, ९८०२०६०३२२ (श्याम)

९८०५२०६२३५ (दिपक) ९८५७६२२३८० (हरि)

हाम्रा सेवाहरु

आधुनिक क्रसर मेसिनबाट उत्पादित उच्च गुणस्तरीय गिट्टी, बालुवा, ग्राबेल तथा ४ र ६ इन्चका ब्लक चाहिएमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।

साथै

एस्काभेटर, डोजर, टिपर लगायतका हेभी इक्युप्मेन्ट चाहिएमा समेत हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् ।

तपाईंको सेवाका लागि सम्पूर्ण निर्माण सामग्री एकै ठाउँमा...

STUDY & WORK IN JAPAN

Admission Open ....

Our Services:-

- Basic, Intermediate & advance language with audio & video classes.
- NAT-TEST, JLPT, Top-j, IELTS, TOFEL & EPS-TOPIK Preperation Classes.
- Free Processing.
- Part time job Supported by School.
- Above +2, Bachelor & Masters students can apply.
- High visa Sucess rate
- City on your choice

TOKYO, CHIBA, NAGOYA, OSAKA, SENDAI, HOKKALDO, FUKUOKA & Many more.

INTAKE: April/July/October/January

Your bridge for aboard study in **Japan**
for more detail visit us.............

S. Raj Language Institute (P) Ltd.

Sangam Chock-Beni

Contact: ☎ 069-521185, 9846779548

LIVE LEARN EARN

lg0fo xh'/sf] ;Nnfx xfdf] plrt k/fdz{sf]nflu ;Dks{ugx{f]nf .

गलेश्वरधाम जाऔं, पुण्य कमाऔं

धार्मिक, ऐतिहासिक र पौराणिक दृष्टिले अति महत्वपूर्ण मानिएको म्याग्दीको गलेश्वरधाममा रगुनदी र कालिगण्डकीको पवित्र संगममा ९ रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको एउटै विशाल चक्रशिलामाथि अवस्थित अलौकिक धार्मिक तीर्थस्थल गलेश्वरधाममा विगतका वर्षम झैं यसवर्षा पनि श्रावण महिनाभरी विशेष पुजाआजा गरिने भएको छ । सोमबारका दिन भगवान शिवको पवित्र पर्व हुने हुँदा यसवर्षा पनि ५ ओटै सोमबार परेकाले शिवजीको पाँच मुखको प्रतिक मानिने अत्यन्तै महत्वपूर्ण मानिन्छ । तसर्थ मनले चिताएको पुरा हुनेहुँदा सम्पूर्ण भक्तजन महानुभवहरुलाई गलेश्वरधाममा पाल्नुभई १०८ शिवलिङग र गलेश्वर भगवानको दर्शन पुजन गरि अखण्ड पुण्य आर्जन गर्नुहुन शिवालय क्षेत्र विकास कोष हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

गलेश्वर शिवालय क्षेत्र विकास कोष

गलेश्वर, म्याग्दी, फोन नं: ०६९-४११०९०

5f6s/L

बालगृहलाई खाद्यान्न सहयोग

■ नवविकल्प

बेनीका एक परिवारले बालगृहलाई खाद्यान्न सहयोग गरेका छन् । बेनीको ईन्द्रेणीटोल निवासी डेगबहादुर खत्री र लक्ष्मी खत्रीले छोरा डिलक्स खत्रीको जन्मदिनको अवसरमा दश हजार रूपैयाँ बराबरको खाद्यान्न, झुल, बिस्कुट सहयोग गर्नुभएको हो ।

छोराको छैटौं जन्मदिनको अवसर पारेर आमा लक्ष्मी खत्रीले बिहीबार बालगृह सञ्चालन गर्दै आएको नेपाल बाल संगठनका अध्यक्ष हरिकुमार श्रेष्ठ र बालबालीकाहरूलाई सामाग्री हस्तान्तरण गर्नुभयो ।

दुई पिस चाम, दश वटा झुल, चार पोका भुजा र एक प्याक बिस्कुट उपलब्ध गराउनुभएको बालगृहका प्रमुख मेघनाथ सुवेदीले जानकारी दिनुभयो । बालगृहमा हाल दश जना अनाथ बालबालिका आश्रीत छन् ।

दलित विद्यार्थीलाई पोशाक वितरण

■ नवविकल्प

म्याग्दीको भुरूङ तातोपानीका दलित समुदायका विपन्न विद्यार्थीहरूलाई पोशाक वितरण गरिएको छ ।

सर्वोदय उच्च मावि र हिमालय प्राबीका १७ जना विद्यार्थीहरूलाई शुक्रबार दलित उत्थान समिति भुरूङ तातोपानीले एक/एक थान पोशाक वितरण गरेको हो । दलित विद्यार्थीको शिक्षामा पहुँच बढाउने र पढाईलाई निरन्तरता दिन सघाउ पुगोस भनेर पोशाक वितरण गरिएको समितिले जनाएको छ । समितिका राम सुनार, दिनेश बिक, बिकल नेपाली, श्रीकृष्ण मिजार, डिलबहादुर बिक र सर्वोदय उच्च मावि व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बुद्धी पुन लगायतले पोशाक वितरण गर्नुभएको थियो ।

घर भत्किँदा एक बालिका घाइते

■ नवविकल्प

अबिरल बर्षाका कारण म्याग्दीको दानामा शुक्रबार दुई वटा घर भत्कीएका छन् । दाना ८ गुईठेमा बर्षाले घरको पर्खालमा पानी पसेर शान्ति नेपालीको घर पूर्ण र आकृती मिजारको घर आंशिक रूपमा भत्कीएको हो । घर भत्कीएपछि नेपाली र मिजारका घर आफन्तकोमा आश्रय लिएर बसेका छन् । घर भत्कीदा घाइते भएकी ५ वर्षिया मञ्जु बिकलाई बेनीमा उपचार हुन नसकेपछि पोखरा लगिएको पारिवारीक स्रोतले जनाएको छ । घरबार बिहीन भएका उनिहरूलाई नेपाल रेडक्रस सोसाईटीले राहत सामग्री र पाँच हजार रूपैया नगद सहयोग गरेको स्थानीय बासिन्दा ईन्द्रसिङ शेरचनले जानकारी दिनुभयो ।

शिखमा घर भत्कीदा एकको मृत्यु

■ नवविकल्प

म्याग्दीको शिखमा शनिबार बिहान घर भत्कीदा एक जनाको मृत्यु भएको छ भने एक जना घाइते भएका छन् । शिख २ का ८६ वर्षिय आईतसिङ दमैको घर भत्कीदा च्यापीएर मृत्यु भएको र उनकी श्रीमती ८३ वर्षिया रूपा दमीनी घाईते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ । दुई तले ढुंगा माटोले बनेको घर भत्कीएको हो ।

दमै दम्पती घरभित्र बसीरहेको अवस्थामा भत्कीएको थियो । घार प्रहरी चौकीबाट खटिएका प्रहरी र स्थानीयबासीहरूले घर भत्कीदा पुरीएका उनिहरूलाई बाहिर निकालेका थिए । घाईते रूपाको शिख स्वास्थ्य चौकीमा उपचार भैरहेको र मृतकको शव परिक्षणका लागि बेनी पठाइएको छ । घर भत्कीदा सात लाख रूपैया बराबरको धनमाल क्षत्ती भएको प्रहरीले जनाएको छ । घटनाको अनुसन्धानका ईलाका प्रहरी कार्यालय दानाबाट प्रहरी नायव निरिक्षक रामबहादुर श्रेष्ठको नेतृत्वमा चार जना प्रहरी टोली खटिएका छन् ।

जिप खोलामा खस्दा चालक घाइते

■ नवविकल्प

बेनी नगरपालिका १३ सिंगाको घोप्टेभिरबाट बिहीबार दिउँसो म्याग्दी नदीमा जिप खस्दा चालक घाइते भएका छन् ।

बेनी देखि सिंगातर्फ कुखुराको दाना बोकेर जाँदै गरेको ग १ च १७४ नम्बरको जिप सडक देखि करिब ५० मिटर तल म्याग्दी नदीमा खसेको हो । दुर्घटनामा परि घाइते भएको चालक बाबियाचौर १ का बिनोद केसीलाई उद्धार गरि जिल्ला अस्पताल बेनीमा ल्याइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ । प्रहरीका अनुसार गाडी फर्काउने क्रममा असन्तुलित भएर भिरबाट खोलामा खसेको हो । गाडीलाई खोलाले करिब दश मिटर तलसम्म बगाएर अड्कीएको छ । बेनीबाट प्रहरी निरिक्षक लोकेन्द्र सिङ गुरूको नेतृत्वमा गएको १५ जना र तातोपानी प्रहरी चौकीका सुरक्षाकर्मीले खोलाबाट गाडीलाई बाहिर निकाल्न पहल गरेको थियो ।

एसएलसी पूरक परीक्षामा चार सय विद्यार्थी सहभागी

■ नवविकल्प

शुक्रबारदेखि देशभर सुरू भएको प्रवेशिका (एसएलसी) पूरक अर्थात ग्रेड वृद्धि परिक्षामा म्याग्दीका चार सय जना भन्दा बढी विद्यार्थी सहभागी हुँदै छन् । एसएलसी परिक्षामा बढीमा दुई वटा विषयमा डि र ई ग्रेड ल्याएका ८३१ जना विद्यार्थी ग्रेड वृद्धीका लागि पूरक परिक्षामा सहभागि हुन योग्य भएपनि ४२१ जनाले मात्र फारम भरेका थिए ।

पहिलो दिन शुक्रबार भएको अंग्रेजी विषयको परिक्षामा सहभागि हुनुपर्ने ११८ जना मध्य ११० जना विद्यार्थी सहभागी भएको जिल्ला शिक्षा कार्यालयका विद्यालय निरिक्षक विश्वप्रकाश रेग्मीले जानकारी दिनुभयो ।

पहिलो दिनको परिक्षामा ४७ जना छात्र र ६२ जना छात्रा सहभागि भएका थिए । तिन जना छात्र र सात जना छात्रा परिक्षामा अनुपस्थित भएका छन् । साधारण विषयतर्फको पुरक परिक्षा साउन २१ गतेसम्म सञ्चालन हुनेछ् । म्याग्दीमा बेनी स्थित प्रकाश माविमा पूरक परिक्षा केन्द्र सञ्चालन गरिएको विद्यालय निरिक्षक रेग्मीले बताउनुभयो ।

फोटो कथा

सन्तोष गौतम

पहिरोमा मोटरसाईकल : बेनी-दरवाङ सडकको फापरखेतमा खसेको पहिरोमा मोटरसाईकल तार्दै ।

हिड्नुपर्ने बाध्यता : बेनी-जोमसोम सडकको चमेरे खण्डमा पहिरोले सडक बगाएपछि हिडेर गन्तब्यतर्फ जादै गरेका सर्वसाधारणहरु ।

कार्यालयमा बाढी : बेनीको जिल्ला भुसंरक्षण, वन र पशु सेवा कार्यालयमा पसेको बाढी पन्छाउदै नेपाली सेना । पछाडीको पाखोबाट आएको बाढीले भुसंरक्षण, वन, पशु सेवा र सिचाई विकास कार्यालयमा क्षत्ती गरेको छ ।

कटान र पहिरोले क्षती

■ नवविकल्प

रितुङ खोलाको कटानका कारण ओखरबोट गाबिस १ मा पर्ने फुलबारी गाउँका पाँच घरपरिवार विस्थापित भएका छन् ।

बाढीले कटान गर्न थालेपछि रितुङ खोलाको किनारमा रहेको फुलबारीका थप ४५ घरधुरी जोखिममा परेका छन् । लालमान रसाईली, बेलकुमारी पुन, चुडामणी सापकोटा, मानसिङ सापकोटा र डमप्रकाश बस्यालको घर नजिकैं खोलाले कटान गरेपछि विस्थापित भएका हुन् ।

त्यसैगरी फुलबारी पारी निस्कोटतर्फ पर्ने दलबहादुर पुनको परिवार पनि विस्थापित भएका छन् । नदीको धार बस्तीतर्फ बढेको कारणले उच्च जोखिम रहेको हुदा स्थानीय बासीन्दा र सुरक्षाकर्मीहरूले घरका सामाग्री सुरक्षित स्थानमा सारेका नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखा सदस्य मोतीराज गौतमले जानकारी दिनुभयो ।

बाढीले कटान गरेर भत्काउने र क्षती गर्ने अवस्थामा रहेका घर भत्काएर काठपात समेत अन्यत्र लगिएको छ । विस्थापितहरू आफन्तकहा आश्रय लिएर बसेका छन् । खोलाले बस्तीतर्फ धार परिवर्तन गरेकाले वर्षा नरोकिएसम्म तत्काल नियन्त्रणको प्रयास सम्भवन नरहेको जनाइएको छ ।

कटानका कारण फुलबारीका थप करिब ५० घरहरू पनि त्रसीत भएका छन् । बाढी बस्तीमा पस्ने त्रासका कारण स्थानीय बासिन्दाहरूले घरको सामान सुरक्षित स्थानमा सारेका छन् । सुरक्षीत ठाउमा गएर रात कटाउने गरेका छन् । रितुङ खोलामा त्रियालीस वर्षयताकै ठूलो बाढी आएको स्थानीय बासिन्दाको भनाई छ ।

जिविस, भुसंरक्षण कार्यालय र रेडक्रसको सहयोगमा नदी किनारमा लगाइएको तटबन्ध बाढीले बगाएको छ । संयौ रोपनी खेतीयोग्य जमिन पनि कटानको चपेटामा परेको छ । बेनी स्थित तिन वटा सरकारी कार्यालयहरूमा आईतबार बिहान बाढी पसेर क्षत्ती पुगेको छ । मंगलाघाटमा रहेको भुसंरक्षण, पशु सेवा र वन कार्यालयमा पाखोबाट आएको बाढीले क्षत्ती पुऱ्याएको हो ।

भुसंरक्षण कार्यालयको प्रशासन र जिन्सी शाखाको कोठामा रहेका कागजपत्र भिजेको जिल्ला भुसंरक्षण अधिकृत दिवाकर पौडेलले बताउनुभयो । कार्यालय पछाडिपट्टि रहेको पाखोबाट बाढी आएको हो ।

बेनी-अथुङ्गे र बेनी-मंगलाघाट सडक निर्माणका क्रममा माटोको व्यवस्थापन नगर्दा बाढी आएको अधिकृत पौडेलले बताउनुभयो । सडक किनाराको पाखोमा फालीएको माटो बगेर प्राकृतिक गल्छी भन्दा बाहीरबाट बगेपछि कार्यालयहरूमा बाढी पसेको हो । कार्यालय परिसर हिलाम्मे भएको थियो । नेपाली सेना र कर्मचारीहरू हिलो तथा बाढी पन्छाएका थिए ।

यता पहिरोमा पुरिएर पर्वतको मल्लाज माझफाँट गाबिस ३ स्थित पर्वत बेनीमा एक जनाको मृत्यु भएको छ भने पाँच जना घाइते भएका छन् । म्याग्दी बेनी हुदै पर्वतको मल्लाज जाने पदमार्गको प्रवेशद्धार नजिकै रहेको धौलागिरि कपास उघोग माथिको भिरबाट पहिरो खस्दा पुरीएर घाइते भएकी ११ वर्षिया अंकिता तामाङको उपचारका लागि पोखरा लैजादै गर्दा बाटोमै मृत्यु भएको पर्वत बेनी प्रहरी चौकीले जनाएको छ ।

घाईतेहरू उपचार पछि घर फर्कीएका छन् । मंगलबार राती १२.३० बजेको समयमा पहिरो खस्दा उघोगमा सुतीरहेका उनिहरूको भागाभाग भएको थियो । घाईतेको प्रहरीका साथै पर्वत बेनी र बेनीको कालीपुल क्षेत्रका बासिन्दाहरूले उद्धार गरेर अस्पतालमा पुऱ्याएका थिए ।

पहिरोले पुराना कपडालाई प्रयोग गरेर सिरक, डसना लगायत बनाउदै आएको उघोगमा रहेका सबै औजार, उपकरण र कच्चा पदार्थ नष्ट भएको छ । करिब १५ लाख रूपैयाँको क्षत्ती भएको छ । बेनीको कालीपुल हुदै मल्लाज जाने पदमार्ग पहिरोका कारण अवरूद्ध भएको छ ।

यसैगरी बाढीले नहर बगाएपछि ओखरबोट ३ च्युरीबोटमा रहेको ३० किलोवट क्षमत्ताको वाजुङखोला लघुजलविद्युत परियोजना मंगलबारदेखि बन्द भएको छ । मुहान क्षेत्रमा करिब १५० मिटर नहर बाढीले बगाएको हो । नहर भत्कीएर विद्युत उत्पादन बन्द हुँदा ओखरबोट, च्युरीबोट, छाप, महभि र रूमको ठोट्नेरी गाउँका ३५० घरधुरी अन्धकार भएको परियोजनाका अध्यक्ष नन्दबहादुर राम्जालीले जानकारी दिनुभयो ।

यस्तै कालीगण्डकी नदीमा आएको बाढीले सदरमुकाम बेनी बजार संरक्षणका लागि गरिएको तटबन्ध बगाएको छ । नदी किनारमा लगाइएको करिब पाँच मिटर तटबन्ध बगाएपछि बजारतर्फ कटान हुने जोखिम बढेको छ । म्याग्दी जेसीजले पर्खाल भत्कीएको ठाँउमा तत्काल ग्यावियन पर्खाल लगाएर संरक्षणको काम गर्न आब्हान गर्दै बुधबार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति लगायतका निकायलाई अनुरोध गरेको छ ।

यसैगरी बेनपा ३ स्यानालेकमा मंगलबार साँझ पाखोबाट खसेको पहिरोले शान्ता गौतमको गोठ पुरीनुका साथै उनको घर जोखिममा परेकाले विस्थापित भएको त्यहाँबाट हिराबहादुर थापाले जानकारी दिनुभयो । पात्लेखेत ४ मा रहेको दिपक माबिको भवन पहिरो खसेपछि चर्कीएको छ ।

उता अबिरल बर्षाका कारण दानामा शुक्रबार दुई वटा घर भत्कीएका छन् । दाना ९ गुईठेमा बर्षाले घरको पर्खालमा पानी पसेर शान्ति नेपालीको घर पूर्ण र आकृती मिजारको घर आंशिक रूपमा भत्कीएको हो । घर भत्कीएपछि नेपाली र मिजारका परिवार आफन्तकोमा आश्रय लिएर बसेका छन् ।

घर भत्कीदा घाइते भएकी ५ वर्षिया मञ्जु विकलाई बेनीमा उपचार हुन नसकेपछि पोखरा लगिएको पारिवारिक स्रोतले जनाएको छ । घरबार बिहीन भएका उनिहरूलाई नेपाल रेडक्रस सोसाईटीले राहत सामग्री र पाँच हजार रूपैया नगद सहयोग गरेको स्थानीय बासिन्दा ईन्द्रसिङ शेरचनले जानकारी दिनुभयो ।

यस्ते बेगखोला- ६ औलमा पहिरो जाँदा एक घर विस्थापित भएका छन् । घरमाथिबाट खसेको पहिरोले स्थानीय नेत्रु पुनको घरमा क्षती पुऱ्याएपछि उनको घरपरिवार विस्थापित भएको गाबिसकी सामाजिक परिचालक पुष्पा बुढ्ढा गर्बुजाले जानकारी दिनुभयो ।

बिहिवार बिहान घरमाथिबाट एक्कासी पहिरो खस्न थालेपछि पुनका घरपरिवारले भागदौड गरि ज्यान जोगाएका थिए । पहिरो खस्न थालेपछि स्थानीयबासीको सहयोगमा पुनको घरभित्रका सामाग्री , खाद्यान्न लगायत घरका महत्वपूर्ण सामान बाहिर निकालिएको थियो ।

विस्थापित भएका पुन परिवार छिमेकी आफन्तको घरमा आश्रय लिएर बसेका छन् । उक्त पहिरोले स्थानीय शिव प्राथमिक विद्यालय सहित थप आधा दर्जन घरहरू समेत जोखिममा रहेको बताइएको छ ।

यसैगरी राखु भगवती -८ सिजलगाउँमा रहेको अन्नपूर्ण प्राथमिक विद्यालयको कक्षाकोठा भवन भत्कीएको छ । गत मंगलवार बिहान करिब ११ बजे कक्षा सञ्चालन भैरहेको अवस्थामा विद्यालयको कक्षाकोठा भवनको पर्खाल भत्किएको थियो ।

कक्षा सञ्चालन भईरहेको अवस्थामा भवनको पर्खाल भत्कीएपछि सम्भावित सर्तकताले कुनै मानविय क्षती हुनबाट जोगिएको स्थानीय युवा रामजी भण्डारीले बताउनुभयो । भत्किएको पर्खालले कक्षाकोठामा भएका केही बेञ्चहरू भाचिएका छन । बर्षाले पर्खाल भत्किँदा अहिलेसम्म तीन वटा कोठा पुर्ण रुपमा क्षती पुगेको भण्डारीले बताउनुभयो ।

भारी वर्षाको कारण विद्यालय भवन माथिको केही भाग चिरिएर पहिरो खस्ने खतरा बढेपछि उक्त विद्यालयमा पठनपाठन नै प्रभावित बनेको छ । विद्यालय भवन माथि करिब २० मिटर भाग चिरिएर खस्ने जोखिम बढेपछि अहिले गाउँकै धुपिचौरमा रहेको आरसियुपि भवनमा विद्यार्थिहरूलाई सारेर पठनपाठन गराउन सुरू गरिएको विद्यालयका प्रअ डेकबहादुर भण्डारीले जानकारी दिनुभयो ।

हाल विद्यालयमा ८० जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत रहेका छन् । विद्यालयको पर्खाल भत्किएर करिब २ लाख बराबरको क्षति भएपनि भवनको पुनर्निर्माणको लागि बजेट अभाव रहेको विद्यालयले जनाएको छ ।

तेह्र हजार घरमा सुधारीएको चुल्हो

■ नवविकल्प

म्याग्दी जिल्लामा सुधारीएको चुल्होको प्रयोग गर्ने घरपरिवारको संख्या पचास प्रतिशत पुगेको छ ।

म्याग्दीमा बसोबास गर्ने २७ हजार ७६२ घरपरिवार मध्य ४९.७३ प्रतिशत परिवार सुधारीएको चुल्होको पहुँच पुगेको जिविस अन्तरगतको उर्जा वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन शाखाले जनाएको छ ।

जिल्लाभर १३ हजार ८०८ परिवारले सुधारीएको चुल्हो निर्माण गरि प्रयोग गरेको शाखाका प्रमुख ईञ्जिनियर कृष्ण रिजालले जानकारी दिनुभयो । १० हजार ९०३ घरमा माटोको र दुई हजार ४८४ घरमा फलामे चुल्हो जडान भएको छ ।

जिल्लाभर १७५ वटा बायोग्याँस पलान्ट रहेका छन् । सन २०१७ सम्म सबै परिवारको पहुँचमा सुधारीएको चूल्होको सुबिधा पुऱ्याउने उद्देश्य राखिएको म्याग्दीमा थप १३ हजार ९५४ घरमा चुल्हो निर्माण गर्न बाँकी छ ।

३५ गाबिस र एक नगरपालिका रहेको म्याग्दीको हालसम्म भिँ, अर्मन, दग्नाम, हिस्तान र बेग गाबिसको सतप्रतिशत घरमा सुधारीएको चुल्हो निर्माण भएको छ । वन तथा वातावरण संरक्षण र मानव स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले सुधारीएको चुल्होको प्रयोगलाई प्रर्वद्धन गरिएको हो ।

सुधारीएको चूल्हो प्रयोग गर्न थालेपछि पहिलेको तुलनामा दाउराको खपत आधाले घटेको दोवा ६ की बिना गर्बुजाले बताउनुभयो । धुवाँ कम हुने भएकाले आँखाको समस्या कम हुने जनाइएको छ । यसैगरी छिटो खाना पकाउन सकिने भएकाले समय र दाउराको बचत भएको छ ।

आगामी सन २०१७ सम्म घरभित्रको धुँवामुक्त जिल्ला घोषणा गर्ने लक्ष्य सहित म्याग्दीमा बैकल्पीक उर्जा प्रर्वद्धन केन्द्रको सहयोगमा कालीगण्डकी नाट्य तथा सामुदायीक विकास मञ्च (कदम)द्धारा सुधारीएको चुल्हो प्रर्वद्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

कार्यक्रम मार्फत सुधारीएको चुल्होको फाईदा तथा बिशेषताको प्रचारप्रसार र प्राविधिक सहयोग गरि घरघरमा सुधारीएको चुल्हो निर्माण गर्ने स्थानीयबासीलाई उत्प्रेरीत गरिएको संस्थाका अध्यक्ष हरिप्रसाद पौडेलले बताउनुभयो । फलामे चुल्हो जडान गर्नेलाई अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ ।

मंगलाघाटमा प्रहरी बिट स्थापनाको तयारी

■ नवविकल्प

जिल्ला सदरमुकाम बेनीबजारको मंगलाघाटमा प्रहरी बिट स्थापना गर्ने तयारी भएको छ । बेनी बजारको पश्चिमी प्रवेश नाकामा रहेको मंगलाघाटको शान्ति सुरक्षालाई सुदृढ पार्ने उद्देश्यले समुदायको सहयोगमा प्रहरी बिट स्थापना गर्न लागीएको हो । स्थानीय बासिन्दाको माग अनुसार प्रहरी बिट स्थापना गर्न लागीएको म्याग्दीका प्रहरी नायब उपरिक्षक विश्वराज खड्काले बताउनुभयो ।

मंगलाघाटका साथै बजारीकरण हुँदै गएको बगरफाँट क्षेत्र सुरक्षा गतिबिधिलाई थप सुदृढ र व्यवस्थित बनाउन बिट स्थापना गर्न लागिएको प्रनाउ खड्काले बताउनुभयो । बिट स्थापना भएपछि दरबाङ बसपार्कदेखि मंगलाघाट क्षेत्रको सुरक्षालाई थप मजबुद हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

प्रहरीको उपस्थितीले बेनी बजारको प्रवेश स्थलको रूपमा रहेको मंगलाघाटमा आपराधीक घटना र दुर्व्यसनी नियन्त्रणमा सघाउ पुगी शान्ति सुरक्षा कायम हुने विश्वास गरिएको स्थानीय बासिन्दा खिमबहादुर छन्त्यालले बताउनुभयो ।

प्रहरी बिट स्थापनाका लागि स्थानीय बासिन्दाले भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुऱ्याएका छन् । बेनी नगरपालीका कार्यालयको पाँच लाख रूपैयाँ अनुदानमा शौचालय र सयनकक्ष सहित तिन कोठे प्रहरी बिट भवन निर्माण गर्न लागिएको हो ।

भवनको पर्खाल लगाउने काम सकिएको छ । छाउने, पलास्टन गर्ने र पुर्वाधारको व्यवस्था गरेपछि प्रहरी बिट सञ्चालन गरिने भएको छ । मंगलाघाट बेनी बजारको पश्चिमी नाका हो । यसअघि बेनीको उत्तरी तथा दक्षिणी नाकामा पर्ने कालीपुलमा प्रहरी बिट र जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय स्थापना भैसकेको छ ।

बागलुङको सिमा क्षेत्रमा रहेको रत्नेचौरमा पनि प्रहरी बिट स्थापनाका लागि पहल भैरहेको प्रहरी नायब उपरिक्षक खड्काले बताउनुभयो । खुल्ला सिमाना र प्रहरीको नियमित उपस्थित नहुँदा दुर्व्यसनी र सामाजिक बिकृतिजन्य क्रियाकलाप गर्नेहरूले रत्नेचौरलाई क्रिडास्थल बनाएको स्थानीय बासिन्दाको भनाई छ ।

तिन लघुजलविद्युत परियोजना निर्माण

■ नवविकल्प

म्याग्दीको विकट र दुर्गम बस्तीहरूमा पछिल्लो एक वर्षयता तिन वटा लघुजलविद्युत परियोजना निर्माण भएको छ ।

मल्कवाङ, मुदीको खिवाङ र रूमको पाल्लेमा निर्माण भएको लघुजलविद्युत परियोजनाबाट ७३.५ किलोवाट विद्युत उत्पादन भई ४४९ घरधुरी लाभान्वित भएका छन् । भौगोलिक रूपमा विकट क्षेत्रमा रहेका ति बस्तीहरूमा लघुजलविद्युत परियोजना निर्माणका लागि दाता, स्थानीय निकाय र समुदायले चार करोड ८१ लाख ६६ हजार ५९ रूपैयाँ लगानी गरेका छन् ।

दुई करोड २३ लाख ६५ हजार रूपैयाँको लागतमा असार अन्तिम साता निर्माण भएको ४२ किलोवाट क्षमत्ताको नन्दीवाङखोला लघुजलविद्युत परियोजनाबाट मल्कवाङ गाबिसको १, २, ३, ४, ५ र ६ नम्बर वडाका २१२ घरधुरी लाभान्वित भएका छन् ।

मुदी गाबिसको ६ र ७ नम्बर वडामा पर्ने खिवाङमा बेलायतको कल्याणकारी संस्था (कादुरी एग्रीकल्चर एण्ड एसोशियसन)को दुई करोड चार लाख ५९ हजार ७४६ रूपैयाँ सहयोगमा जेठ दोस्रो साता निर्माण भएको २० किलोवाट क्षमत्ताको छहरीखोला लघुजलविद्युत परियोजनाबाट १२७ घरमा बिजुली बलेको छ ।

गत असोजमा रूम ७ मा ५३ लाख ४१ हजार ३१३ रूपैयाँ लागतमा निर्माण भएको ११ दशमलब ५ किलोवाट क्षमत्ताको छेरवाङ पाल्लेखोला लघुजलविद्युत परियोजनाबाट ११० घरधुरीमा विद्युत सुबिधा पुगेको छ ।

रूम र मल्कवाङमा लघुजलविद्युत परियोजना निर्माणका लागि बैकिल्पीक उर्जा प्रर्वद्धन केन्द्रले क्षेत्रीय सेवा केन्द्र धौलागिरी सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्र मार्फत अनुदान र पाविधिक सहयोग गरेको थियो ।

लघुजलविद्युत परियोजनाको बिजुली उज्यालोका लागि बत्ती बाल्न, टिभी हेर्न, मोबाईल, ल्यापटप चार्ज गर्न, सामुदायिक विद्यालयमा कम्प्युटर विषयमा पठनपाठन सञ्चालन गर्न मद्दत पुगेको चन्द्रज्योती मावि खिवाङकी प्रअ थमसरा पुनले बताउनुभयो ।

यसअघि त्यहाँका बासिन्दाले उज्यालोका लागि सोलार र टुकीको प्रयोग गर्दै आएका थिए । धौलागिरी सामुदायीक स्रोत विकास केन्द्र मार्फत कुईनेमंगले १ मा २० किलोवाट क्षमत्ताको मजुवा कुईनेखानी परियोजना निर्माणाधिन अवस्थामा छ । मुदी ९ मा १०.५ किलोवाटको रातोखोला बगर परियोजना निर्माण सुरू गर्ने तयारी भएको छ ।

शिखमा ३० किलोवाट क्षमत्ताको घोस्तेखोर, ओखरबोटमा ३० किलोवाटको दिप्लीखोला र मुनामा २०० किलोवाटको दरखोला मिनी जलविद्युत आयोजनाको विस्तृत सर्वेक्षण गरिएको छ । हाल निर्माणाधिन र सर्वेक्षण भएका ७ वटा परियोजनाबाट ३०२.५ किलोवाट विद्युत उत्पादन भई एक हजार ८१७ घरधुरी लाभान्वित हुने केन्द्रका सबईन्जिनियर दिपक थापाले जानकारी दिनुभयो । म्याग्दीमा हाल सञ्चालनमा रहेका साना ठूला गरि ५० वटा लघुजलविद्युत परियोजनाबाट पाँच हजार भन्दा बढी घरधुरीमा विद्युत सुबिधा पुगेको छ ।

नव विकल्प साप्ताहिक
बेनी, म्याग्दी

सम्पादकीय ...

गाउँपालिका प्रस्थान ?

;3Lo nf]s tfGqLs u0ftGq g]kfnsf] ;+ljwfg @)&@ cg';f/ :yfgLotx kg]; ;+rgf ug{]jifon]oltv/ ;j}sf] Wofg lvr]sf]5 . clxn] ;fljsdf /x]sf gu/kflnsf / ufl j;x? gofF ;+ljwfgdf Joj:yf u/Lcg?k :yfgLotxdf kl/0ft xg]5g\. :yfgLotx kg;+rgfaf6 clxn] ljBdfg /x]sf gu/kflnsf / uflj;x?sf] cfsf/df cfdn kl/jtg{ ul/g]5 . :yfgLo lgsfo kg;+rgf cfof]un]dn'se/ kfFro ^% :yfgLotxsf] kl/sNkgf u/]sf]5 . gofFjGg]:yfgLotxnfO{clwsf/ ;DkGg agfpg]ul/ kg;+rgfsf]tof/L ePsf]5 . cj :yfgLotxsf]gofFl ;dfª sg xg]5 . Ifq,c~rn / lhNnfaf6 kfpg];ljwfx? gu/kflnsf / ufpkflnsfaf6 kjfx xg]5g\. :yfgLotxsf] kg;+rgf of] cj;/ ePsfn];j}sf]ckgTj xg]ul/ kg;+rgfsf]sfdnfO{ cuf8L j9fpgkb{5 .

DofUbLdf :yfgLotxsf]kg;+rgfubf{eufn,kl|s[ts ;[t;fwg,hg;Vof / ;]fsf]kxF nfO{s]Gb|df /fVg' kb{5 . cj aGg]:yfgLotx ToxfFsf]/fhgLlts s]Gb|klg xg\. gofFaGg]ufpkflnsf cfly{s,;fdflhs / /fhgLlts lx;fjn]dVo s]Gb|xG5g\. cfofun]lbPsf]dfkb08sf cfwf/df ufpkflnsf s]Gb| lgwf{0f / l;dfª sg ug{ hl6ntf 5 . ;flj ssf]gu/kflnsfsf]cfsf/nfO{a9fpbf j}lgs gxg ;S5 . cfofun]lbPsf]dfkb08 cg';f/ ;flj ssf]gu/kflnsfdf hg;Vof kVofpg]gfddf ljs6 ufld0f eusf ufpF?nfO{gu/kflnsfdf ;dfj} ubf{ gful/sx?n] ;]f ;ljwf ;xh ?kdf kfpg'sf ;f6f] emg blv kfpg] blvG5 . :yfgLo :t/df cfofusf] dfkb08nfO{cfTd;fy ub{Jojxfl/stfnfO{klg Wofg lbF}kg;+rgf ugkg]blvG5 . o;sf ;fy}:yfgLotx kg;+rgf ubf{Jofks ?kdf gful/sx?sf]/fo ;emfj lngkb{5 . 5nkmn / cGt/lqmofdf pgLx?nfO{;xeflu u/fO{ :yfgLo:t/sf] cfjZostf cg';f/ ufpkflnsf s]Gb|/ Ifq lgwf{0f ul/g'j}lgs xG5 . ;b/d'sfddf j;] ul/Psf]ufpkflnsf lgwf{0f gful/sx?nfO{dfGo gxg ;S5 .

DofUbLdf Ps gu/kflnsf / #% uflj;nfO{cj gu/kflnsf ;lxt kfFj6f :yfgLotdf nhfgkb{5 . hg;Vof,eufn,Pltxfl;stf/kzf;gLs ;udtfldnfP/ kg;+rgf ug{rg'fL /x]sf]5 . Psnfv !# xhf/ hg;Vofsf]ePsf]/ eufnsf lx;fjn]eml6ntf ePsf] DofUblnfO{kfFj6f :yfgLotx /xg]ul/ l;df lgwf{0f ug{;lhnf]5g . clxn] lgwf{0f ePsf gu/kflnsf / ufpkflnsfx? cj l;ltldlt kl/jtg{ gxg]ePsfn] ;j}kIfsf]/fo ;emfj lnP/ lgwf{0f ubf{pQd xG5 . ufpkflnsfnfO{;dy{ / ;Ifd agfpg a}lgs tl/sfn] Ifq lgwf{0f ugkb{5 . xr'jfsf e/df kg;+rgf ubf{ To;n]7'nf] c;Gtli6 hGdfpg ;S5 . o;tkm{;j} ;/f]sf/jfnf kIf / lgsfox?sf]Wofg hfg ;sf];\.

l6Kk0fL, kltlqmof / ;emfj

नवविकल्प साप्ताहिकमा छापिएका लेख,समाचार, वा अन्य सामाग्रीमाथि आफूलाई लागेका विचार, धारणा पठाउनुहुन अनुरोध छ । स्वच्छ र सटिक तथा आलोचनात्मक टिप्पणीलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

सम्पर्कः
bikalpanews@gmail.com
फोन : ०६९-५२०९९५ मो.नं. : ९८४७६२४२८६

मगरभाषा मासिँदा समेत छन्त्यालभाषा कसरी जिवित रहन सकेको होला !?

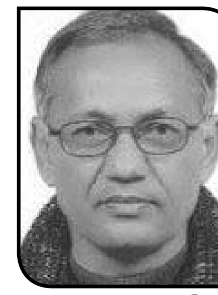

चन्द्रप्रकाश बानियाँ

> पछिल्लो घटना अर्थात पाखापानी विद्रोहपछि यति ठुलो इलाकाभित्र बोलिने एउटा जिवित भाषा नामेट हुनेगरी प्रतिबन्ध लाग्यो होला भनेर पत्याउन सकिदैन। त्यस्तो सम्भावनै देखिदैन। किनकि जनस्तरमा बोलिने भाषामा लागेको प्रतिबन्ध कार्यान्वयन गराउनका लागि गतिलो निगरानीको आवश्यकता पर्छ। अर्थात राज्यप्रशासनको निरन्तर आँखा पर्न सक्ने अवस्था हुनुपर्छ। त्यतिबेलाको प्रशासनिक संयन्त्र अहिलेको जस्तो बलियो थिएन। राज्यको पहुँच देशको कुनाकुनासम्म पुग्न सक्ने संरचना नै बनेको थिएन। तिनताका पुरानो पर्वतराज्य पाल्पा गौडा अन्तर्गत पर्दथ्यो। अर्थात राज्यप्रशासन चलाउने गढी गौडाहरुबाट यो क्षेत्र निकै टाढा अवस्थित थियो। त्यसैले तुले रोहानी (पूर्जा) काण्ड हुनुपूर्व नै यस क्षेत्रमा मगरभाषा समाप्त पार्ने सशक्त अभियान चलेको हुनुपर्छ भनेर अुनमान गनूपर्ने हुन्छ र एउटा सानो सम्भावनाको संकेत मिल्दछ पनि।

चौबीसी राज्य पर्वतको चौहद्दी अन्तर्गत पनि, खासगरेर, म्याग्दीको सेरोफेरोमा अवस्थित अधिकांश लेकाली गाउँबस्तीहरूको नामसँग कि "वाङ" जोडिएको हुन्छ कि "खानी" जोडिएको देखिन्छ । छन्त्याल जातिको बसोबास रहेका घरगाउँहरूका नामसँग "खानी" जोडिनु स्वाभाविक हो । छन्त्यालहरू जातिगत हिसाबले नै त्यतिबेलाको जमानामा खानी मजदुर र इञ्जिनियर दुबै थिए । भौगोलिक वनावटका हिसाबले म्याग्दी जिल्ला आफै दुर्गम छ । त्यसमाथि छन्त्यालका बस्तीहरू अति दुर्गममा बसेका देखिन्छन । मल्लकालीन पर्वत राज्यसिमाभित्र २२ खानी सञ्चालनमा रहेको इतिहास प्रमाण फेला पर्छ । यातायातको सुगम ब्यवस्था नभएको त्यो जमानामा स्वभावतः खनकहरूले खानी वरपर बस्ती बसाले होलान् । खानी बन्द भैसके पनि बस्ती बाँकी रहे होलान र ती बस्तीहरू खानीकै नामले चिनिएका होलान । सबै छन्त्याल बस्तीहरू विभिन्न खानीका नामले चिनिन्छन् अर्थात छन्त्याल बस्तीसँग अनिवार्य रूपमा खानी जोडिएर आउँछ । म्याग्दीमा एउटा त्यस्तो गाउँ पनि छ जहाँ खानी खनिएको अवशेषको रूपमा सुरूङ छ तर गाउँको नामसँग खानी जोडिएको पनि छैन र त्यो गाउँमा छन्त्यालवस्ती पनि छैन । एक दुई घरहरू रहेका भए पनि गाउँलाई छन्त्याल बस्ती भन्न मिल्दैन । त्यस्तो एकमात्र गाउँ हो- ताकमको "धारापानी" । बाजिकाको उकालो छिचोलेर अलिकता तेर्पाएँ बाटो हिँडेपछि गाउँछिर्नु पूर्व अर्थात गाउँको मुखमै एउटा पानिको धारा र ससानो पोखरी छ । त्यो पानीको मुहानमा खानी खन्नका लागि बनाइएको सुरूङको मुख छ । पानीको मूलदेखि माथितिर धारे परेर चट्टानिलो पहाड ठडिएको छ । अनुमान के गर्न सकिन्छ भने धारापानीको बस्ती बस्नुपूर्व त्यो ठाउँमा खानी खनिएको हुनुपर्छ । त्यसैले त्यो ठाउँको नाम "धाराखानी" भनिन्थ्यो होला । खानीबाट पानीको श्रोत निस्केपछि खानीलाई पानीले विस्थापित गरिदियो होला । त्यसरी खानी नजिकको गाउँसँग "खानी" जोडिने परम्पराको अपवाद "धारापानी" बनेको होला ।

लिच्छवी कालमा "मंग्वर विषय" अर्थात मगर जिल्लाको नाम पाएको भूभाग अन्तर्गत बाईसी चौबीसी राज्यकालमा पर्वत राज्य स्थापना भएको थियो । समालवंशी मल्लहरूको राज्य स्थापना हुनुभन्दा अगाडि भेरीपूर्व र त्रिशुलीपश्चिमको इलाकालाई "मगरात" भनेर चिनिन्थ्यो । मंग्वर विषय होस् वा मगरात त्यसले मगरजातिको बसोबास रहेको इलाका भन्ने अर्थबोध गराउँछ । मगरात नाम पाएको भूखण्डमा इतिहासको कुनै कालखण्डमा पनि एउटै मगर राज्य कायम भएको इतिहासप्रमाण फेला पर्दैन तापनि अहिलेसम्म पनि यो भूखण्ड मगरबाहुल इलाकाको रूपमै परिचित छ । त्यही कारणले हुनुपर्छ यस क्षेत्रमा पर्ने नदी, नाला, पर्वत, बस्तीहरूका नामाकरण मगरभाषमै भएको देखिन्छ । भाषाको हिसाबले लुम्विनी पनि मगरभाषाबाट बनेको नाम होला भनेर अनुमान गर्न सकिन्छ । मगर भाषा "मागधी"को भाषिका हो भनेर भाषाशास्त्रीहरूले मानेका छन् र मागधीमा लुङ भनेको बस्ती र वेनी भनेको संगम अर्थात "बस्तीहरूको संगम" भन्ने अर्थमा लुम्विनी नामाकरण भएको हो भनेर अनुमान गरिन्छ ।

समथर जग्गालाई मगरभाषामा "वाङ" भनिन्छ । म्याग्दीका प्रस्तावित गाउँपालिकाहरूको सदरमुकाम मध्येको एउटा ताकमको पनि पुरानो नाम सिवाङ, खिवाङजस्तै "तावाङ" थियो होला । तावाङकै परिवर्तित रूप तामक हुनसक्ने सम्भावनालाई इन्कार गर्न मिल्दैन । पहिले खेतबारीका सम्म परेका फाँटलाई "वाङ" भनियो र पछि तिनै फाँटहरूमा बस्ती बसेपछि गाउँको नाम नै सिवाङ, दरवाङ, नाङलीवाङ आदि हुन गएको हो । मगर भाषामा पानीको ठूलो सोतो, खोला वा नदीलाई "दी" भनिन्छ । पर्वतराज्यले ओगटेको सेरोफेरोमा लुङदी, लस्दी, म्येग्दी, दुरदी, मुदी, निरस्दी, मिरस्दी आदि अनेक नदी खोल्सी खोलाहरूको नामसँग दी जोडिएको देखिन्छ । काली गण्डकीको नाम पनि पर्वतराज्यकालसम्म "चिकचौदी" प्रचलित थियो भन्ने प्रमाण पाइन्छ । बाग्लुङको बडीगाड र म्याग्दीको राउगाडहरू अपवादका रूपमा रहेका देखिन्छन अथवा चिकचौदी कालीगण्डकीमा रूपान्तरण भएजस्तै तिनका पुराना मगरभाषाका नामहरू हराएका पनि हुनसक्छन् । यस भेकका गाउँबस्ती, नदीनाला र वनपर्वतका नामहरू मगरभाषासँग सम्वन्धित रहेको देखिनाले यो क्षेत्र पुरानो मगरबस्ती हो र यसक्षेत्रको आदिवासी जाति मगरसमुदाय हो भन्ने कुरा प्रमाणित हुन्छ ।

एउटा आश्चर्य मान्नुपर्ने कुरो के रहेको छ भने यसभेकका प्रायः गाउँबस्ती नदीनालाहरूको नामाकरण गरिएको भाषा यस क्षेत्रबाट पूर्णरूपमा लोप भएको छ । खासगरेर पुरानो पर्वतराज्य सिमाभित्र मगरभाषा बोलिदैन । पूर्वबाट दक्षिण हुँदै म्याग्दीको पश्चिमउत्तरसम्मका जिल्लाहरू स्याङजा, तनहुँ, पाल्पा, नवलपरासी, अर्धाखाँची, गुल्मी, बाग्लुङ, रोल्पा, रूकुम र डोल्पासम्म पनि मगरभाषा प्रचलनमा छ । केवल पर्वत, म्याग्दी र बागलुङको दक्षिणी भेग (जुन पर्वतराज्यमै पर्थ्दथ्यो) को इलाकामा मात्र मगरभाषा बोलिदैन । यो इलाकामा बाक्लो भन्न मिल्नेगरी मगरबस्तीहरू रहेका छन । म्याग्दीको मात्र कुरा गर्ने हो भने त जिल्लाको सम्पूर्ण आवदीमध्ये ४० प्रतिशतभन्दा बढी मगर सुमदायको जनसंख्या रहेको छ । भनिन्छ के भने कुनै राजाले कुनै कालखण्डमा कुनै कारणबस मगरभाषा प्रयोग गर्नमा प्रतिबन्ध लगाएको हुनाले यस क्षेत्रबाट मगर भाषा हराएको हो रे । यो जनश्रुति मात्र हो । कहिले कुन राजाको पालामा के कारणले भाषा प्रतिवन्धमा परको हो भन्ने कुरा कतैबाट खुल्दैन । भाषा लोप हुनुको कारण र समय अज्ञात छ । वि.सं १८४२ को तुले रोहानीको पाखापानी विद्रोह पछि मगरभाषामा प्रतिबन्ध लागेको हो कि भन्ने अनुमानमा पनि विश्वस्त हुन सकिदैन । सानो समुदाय छन्त्यालको भाषा जोगिनु तर अपेक्षाकृत ठूलो मगरसमुदायको भाषा मासिनुमा निश्चयनै ठूलै कारण रहेको हुनुपर्छ भनेर अनुमान गर्न त सकिन्छ तर कुराको तहसम्म पुग्न सकिदैन ।

पछिल्लो घटना अर्थात पाखापानी विद्रोहपछि यति ठुलो इलाकाभित्र बोलिने एउटा जिवित भाषा नामेट हुनेगरी प्रतिबन्ध लाग्यो होला भनेर पत्याउन सकिदैन । त्यस्तो सम्भावनै देखिदैन । किनकि जनस्तरमा बोलिने भाषामा लागेको प्रतिबन्ध कार्यान्वयन गराउनका लागि गतिलो निगरानीको आवश्यकता पर्छ । अर्थात राज्यप्रशासनको निरन्तर आँखा पर्न सक्ने अवस्था हुनुपर्छ । त्यतिबेलाको प्रशासनिक संयन्त्र अहिलेको जस्तो बलियो थिएन । राज्यको पहुँच देशको कुनाकुनासम्म पुग्न सक्ने संरचना नै बनेको थिएन । तिनताका पुरानो पर्वतराज्य पाल्पा गौडा अन्तर्गत पर्दथ्यो । अर्थात राज्यप्रशासन चलाउने गढी गौडाहरूबाट यो क्षेत्र निकै टाढा अवस्थित थियो । त्यसैले तुले रोहानी (पूर्जा) काण्ड हुनुपूर्व नै यस क्षेत्रमा मगरभाषा समाप्त पार्ने सशक्त अभियान चलेको हुनुपर्छ भनेर अुनमान गनुपर्ने हुन्छ र एउटा सानो सम्भावनाको संकेत मिल्दछ पनि ।

वि.सं. १७७४ मा मलेवम पर्वतको राजगद्दीमा बसेका थिए । आफ्ना सौतेला भाइ भद्रीवम र उनका मित डिल्ली भूलजेल समेतको हत्याको अपराधबोधले मलेवलाई धर्मकर्मतिर अभिप्रेरित गरायो । पापमोचनको लागि प्रायश्चित्त स्वरूप वेनीको दोविल्लामा शिवमन्दिर निर्माण गराए । वि.सं. १७७७ तिर बनेको शिवालयमा नित्य पूजाका अतिरिक्त सालिन्दै श्रीमदभागवत पारायणको समेत ब्यवस्था मिलाए । दरवारीया पण्डितहरूबाट मलेवम महात्म्य, मल्लादर्श, प्रायश्चित्त प्रदिप जस्ता संस्कृत ग्रन्थहरू लेखाए । उनका दरावरीया पण्डित वीरशाली पन्तले कृष्णचरीत्रको नेपाली अनुवाद गरेका थिए भनिन्छ । त्यसको अर्थ उनी पर्वते भाषाका नामबाट चिनिने खसभाषाको उन्नयनमा पनि लागेको थिए भन्ने प्रमाणित हुन्छ । पर्वतराज्यले विकास गरेको खसभाषाको भाषिका नै भानुभक्तको रामायणमा प्रयोग भएको देखिन्छ । अर्थात खसभाषाले पर्वते र गोर्खा हुदै नेपालीभाषाको वर्तमान रूप ग्रहण गरेको हो । सम्भवतः आफ्नो राज्यभित्र मगरवस्तीको बाहुल्यता रहेको र पर्वते भाषाभन्दा ब्यवहारमा मगरभाषाकै प्रयोगले प्राथमिकता पाउने अवस्थाको अन्त गर्नुपर्ने आवश्यताबोध भयो होला र मगरभाषा विस्थापनको अभियान सुरू गरियो होला । यसरी आर्थिक र सामरिक रूपमा समृद्ध मानिने तत्कालीन पर्वतराज्यले थालेको पर्वते भाषाको विकास र विस्तारको अभियानको शिकार मगरभाषा भएको हुनुपर्छ भनेर अनुमान गर्न सकिने आधारको संकेत पहिल्याउन सकिन्छ । आम बोलीचालीमा ठूलो प्रभाव नपर्ने भएको हुनाले अपेक्षाकृत सानो समदुदायले प्रयोग गर्ने छन्त्याल भाषा राज्यको कोपभाजन नबनेको हुनुपर्छ । लगभग सिंगो राज्यभर बोलिने मगरभाषाको अन्त नगर्दासम्म राजभाषा अर्थात खसभाषाको विकास र विस्तार हुन नसक्ने भएको कारणले मगरभाषाको प्रयोगमा कडाइकासाथ बन्देज लगाइएको हुनुपर्छ भन्ने कुरा पर्वतराज्य सिमा बाहिर भाषा जीवित रहनु तर पर्वतको सिमाभित्रका मगर बस्तीहरूमा भने भाषा लोप हुनुबाट प्रमाणित हुन्छ भन्न सकिन्छ । ■

स्थानीय तह पुनःसंरचनाले ल्याएको भ्रम र यथार्थता

- हरिप्रसाद पौडेल

राज्य पुनसंरचना आयोगले झण्डै चारहजार गाविसलाई गाउपालिका र नगरपालिका गरि पाँचसयमा सिमित गर्ने सिफारिसमा मेरो चित्त वुझेको छैन । यस अघि धेरै संख्यामा गाविस हुँदा त आफ्नै गाविसको सेवा लिन एकदिनको वाटो हिड्नुपर्थ्यो अव झन ९/१० गाविस जोडिएको गाउपालिका वाट जनताले सेवा लिन कति दिन धाउनुपर्ने हो ? जनताको सास्ती वुझेर अझ गाविस र न.पा.को संख्या थप्नुपर्नेमा घटाइएपछि सहज होला ? काठमाडौमा वसेर गाउको नक्सा कोर्नेलाई के थाहा स्थानियको सास्ती ? जनताको मर्का वुझ्छौ भने न.पा. वनाउन मिल्ने लाई न.पा. वनाउने र पुर्वाधार तयार नभएका साविकका गाविसलाई हालकै गाविसमा रहन दिए कसो हुन्थ्यो होला ?

म्याग्दीका कुनै ब्यक्तिले सामाजिक संजालमा लेखेको अभिब्यक्ति हो उल्लेखित हरफ, यसवाट के थाहा हुन्छ भने वास्तवमा नेपाली राजनीतिज्ञहरूले संघियता के हो र किन आवश्यक छ भनेर आम नागरिकलाई वुझाउन अझै वाँकी छ भन्ने कुरा लाई वल पुग्ने देखिन्छ । २०७२ असोज ३ गते को दिन नेपालको इतिहासमा स्वर्ण वर्णले लेखिएको दिन हो । स्वतन्त्र नेपालका स्वाबलम्वी नेपालीका प्रतिनिधिले लेखेको नेपालको संघिय गणतन्त्रात्मक संविधान जारी भएको दिन । वास्तवमा यस दिन कै लागि दशौ हजार नेपालीले आफ्नो वलिदान दिए भने शान्तिपुर्ण आन्दोलन भनेता पनि सो अवसरमा समेत प्राणको आहुति दिएर नेपाली जनताको शदियौ देखिको चाहना पुरा भयो । एकथान संविधान जनताको हातमा आइपुग्यो। जनताले दिपावली मनाए, नाकावन्दीको समयमा समेत देश भक्ति देखाए र जनताले सावित गरिदए कि देशभक्ति नेताहरूले सिकाउनुपर्दैन भनेर ।

संविधान घोषणा पछि विभिन्न राजनीतिक विभिन्न घटनाक्रम सहित अगाडि वढिरहेको छ, राजनेताहरू संविधानको कार्यान्वयन भन्दा पनि हिजोका जनता सँगका वाचा विर्सेर पुःन कुर्चीको खेलमा लागिसकेका छन् । संविधानको सफल कार्यान्वयन गरेर जनताको चुलिँदो अपेक्षालाइ केहि हद सम्म भएपनि संवोधन हुनपर्ने आजको टड्कारो आवश्यकता रहेको छ।

धिमा गतिमा अगाडि वढिरहेको संविधानको कार्यान्वयनको एक पाटो हो स्थानीयतह पुनःसंरचना । देश ब्यापीरूपमा पुनःसंरचना आयोगको सचिवालयको रूपमा स्थानिय जिविस र स्थानिय विकास अधिकारीले प्राविधिक समितिको संयोजकको भुमिका निर्वाह गरि सम्पुर्ण जिल्ला जिल्लामा पुनःसंरचनाको गृहकार्य भइरहेको सन्दर्भमा म्याग्दी जिल्लामा समेत यस खाले कृयाकलापहरू केहि दिनदेखि असारे पन्ध्रको गतिमा अगाडि वढिरहेको छ ।

तत्कालमा ३५ गाविस र १ नगरपालिका भएको चानचुन २५ हजार घरधुरी र ११३००० भन्दा केहि वढि जनसंख्या भएको म्याग्दी जिल्लालाई ५ वटा स्थानिय तहमा पुनःसंरचना गर्नुपर्ने संघिय आयोगको निर्णय वमोजिम गतिविधी अगाडि वढिरहेको छ ।

५ वटा ले पुग्दैन संघिय आयोगले निर्धारण गरेको संख्या गलत छ भन्ने स्वर केन्द्रमा प्रसस्त सुनिने गरेको छ, म्याग्दी जिल्लामा ५ वटाले पुग्छ या पुग्दैन या पुग्दैन भने कति वटा चाहिन्छ भन्ने विषयमा आ-आफनै वहस हुन सक्ला । राजनीतिक दृष्टीकोणवाट भेगीय रूपमा कुन भेगमा कुन-कुन गाविस समेट्न सक्यो भने भविष्यमा संसदीय चुनाव आफ्नो पक्षमा पार्न सकिन्छ भनेर राजनीतिक नेताहरूले कसरत गरिरहन्छन् भने कुन गाविस संग मिलेर गाउपालिका वन्यो भने मैले नेतृत्व गरिरहन पाउँछु भनेर स्थानिय नेतागणले कसरत गरिरहेका होलान । खासमा २१ औं शताब्दिको यस पुनःसंरचनालाई राजनीतिक विभाजन भन्न नमिल्नेहो तर म्याग्दीको सन्दर्भमा राजनीतिक विभाजन भन्दा आतिशयोक्ति नहोला ।

तर, माथिको सामाजिक संजालमा आएको प्रतिकृयालाई हेर्ने हो भने के साच्चै संघियताको मर्म अनुसार कार्य गर्न सकिएला त ? खासमा अहिलेको पुनःसंरचना अनुसार काम हुन सकेमा हिजो नागरिकता लिन, मालपोत पास गर्न देखि अन्य सम्पुर्ण काम गर्न वेनि वजार आउनुपर्थ्यो भने उप्रान्त जुन-जुन गाविस समेटेर गाउपालिका वन्छ र त्यस गाउपालिकाको केन्द्र जहाँ वन्छ उल्लेखित कामहरू सोहि गाउपालिका केन्द्रवाट हुने र वर्तमानमा गाविसको तहवाट भइरहेका कामहरू उप्रान्त सोहि स्थानमा वडा तहको संरचनावाट हुने गरि पुनःसंरचना हुने हो भन्नेकुरा आम जनमानसमा नवुझाइ गरेको पुनःसंरचनामा आम नागरिकको चित्त वुझ्ने अवस्था देखिदैन । खै यो कुरा दलहरूले आम नागरिकहरूलाई वुझाउन सकेको ? जतिसुकै राम्रो काम गर्नलाग्दा पनि त्यसको यथार्थता र आवश्यकता, औचित्य प्रश्ट्याउन सकिएन भने त्यसको सार्थकता पाउन मुस्किल हुने हुन्छ । म्याग्दी जिल्लाको पुनःसंरचना पनि आज त्यस्तै हुने खतरा वढिरहेको छ ।

वडा सिमाना विवाद, गाविस सिमाना विवाद, मन्दिर-पाटिपौवा विवाद जस्ता विवादमा अल्झिरहेको म्याग्दी जिल्लाको भू-वनोट लाइ पुनःसंरचना गर्दा भाषा, धर्म-संस्कृति, रिति-रिवाज, जात-जाति आदिको सन्तुलन मिलाई पुनःसंरचना गर्नुपर्ने भएतापनि केहि तहमा सजिलो समेत देखिन्छ किनभने एउटा नगरपालिका घोषणा भइसकेको र नगरपालिकामा जम्मा २८५०० को संख्यामा जनसंख्या रहेकोले पुनःसंरचना आयोगको सिफारिस अनुसार ३५०००देखि ४५००० जनसंख्या पुऱ्याउनुपर्ने भएकोले वाकि २ देखि ४ गाविस यसै नपामा मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ भने वाँकी रहेको भुगोललाई आधार मान्दा दरवाङ र आसपास सम्म अर्को १ गाउपालिका या न.पा, ताकम माथि एउटा गाउपालिका उत्तरी भेग को एउटा गाउपालिका र पूर्व पट्टिको कालिगण्डकी पारि समेत समेटेर वाँकी एक गाउपालिका वनाउन सकिने अवस्था रहेको छ । जहाँसम्म यसको नाम र केन्द्र कहाँ रहने भन्ने प्रश्न छ त्यसमा नामको हकमा जातिय तथा सांस्कृतिक झल्को दिने भन्दा भुगोल तथा सम्पदाहरूलाई आधार मानेर नामांकन गर्नु वान्छनिय हुन्छ भने केन्द्रको हकमा सम्मीलित गाविसका सम्पुर्ण जनतालाई सेवा उपभोगमा सहज हुने, भौतिक संरचना निर्माणगर्न सकिने भूगोलको अवस्था, सकेसम्म प्राकृतिक जोखिम कम भएको क्षेत्रलाई केन्द्रको रूपमा प्रस्ताव गर्नु उत्तम हुन्छ नकी भोट वैक वनाउने गरि अथवा केहि माफियाहरूको चंगुलमा परेर केन्द्र सिफारिस गर्नु उपयुक्त हुँदैन भन्ने कुरा हेक्का हुनु अति आवश्यक हुन्छ । जनताले आफ्नै भुगोलवाट प्रशासनिक सेवा सुविधा लिन पाउने अधिकार को संरक्षण गर्न यथासक्य छिटो यो प्रकृया टुंगो लगाई स्थानिय निकायको चुनाव गराउनु राजनीतिक दलको कर्तब्य हो भने वातावरण वनाउन सहयोग गर्नु सम्पुर्ण नागरिकको दायित्व हो । ■

बेनी नगरक्षेत्रमा चक्रपथ निर्माण हुने

■ नवविकल्प

बेनी नगर क्षेत्रका बस्तीहरूलाई सडक सञ्जालसंग जोड्ने चक्रपथ निर्माण गरिने भएको छ । नगरपालिकाका सबै वडा र बस्तीहरूलाई एउटै सडक सञ्जालसंग जोड्ने गरी चक्रपथको परिकल्पना गरिएको हो । बेनी नगरपालिका कार्यालयले निर्माण गर्न लागेको नगर यातायात गुरूयोजनामा चक्रपथको प्रस्ताव गरिएको कार्यकारी अधिकृत छवीलाल सुवेदीले जानकारी दिनुभयो ।

सदरमुकाम समेत रहेको बेनी बजार सहित नगरपालिकाका १४ वडालाई एउटै सडकमा समेट्ने योजना अघि सारीएको हो । गुरूयोजनाको मस्यौदा संघिय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालयको प्राबिधिक समिति पेश गरिएको छ ।

मन्त्रालयले स्वीकृत गरेपछि आगामी नगर परिषद्मा अनुमोदन गरि गुरूयोजना कार्यान्वयन गर्ने तयारी छ । नगरपालिकामा रहेका वडा नागरिक मञ्च र राजनीतिक दलका प्रतिनिधिको सुझाव तथा नगर क्षेत्रको दिर्घकालीन विकासका लागि चक्रपथको अवधारणालाई प्राथमिकता दिइएको कार्यकारी अधिकृत सुवेदीले बताउनुभयो ।

नगर यातायात गुरूयोजनाले सडक सुविधा नपुगेको ठाउँमा सञ्जाल पुऱ्याउने, निर्माण भएका सडकको स्तरवृद्धी गर्ने र मापदण्ड लागु गराउने विषयलाई जोड दिएको छ । गुरूयोजनामा केन्द्रिय, जिल्ला, नगर र स्थानीय गरि चार तहको सडकको परिकल्पना गरिएको छ ।

सबैभन्दा तल्लो तहको सडक पनि कम्तीमा छ मिटर फराकीलो बनाउने गुरूयोजनामा प्रस्ताव गरिएको छ । गुरूयोजना अनुसार नयाँ सडक योजना निर्माण, स्तरवृद्धी, कालोपत्रे सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नगरपालिकाले जनाएको छ । गुरूयोजनाका लागि नगरपालिका क्षेत्रका सडकको नक्साङ्कन र प्रारम्भिक छलफल पछि परामर्शदाताले तयार पारेको प्रतिवेदन नगरपालिकामा छलफल पछि मन्त्रालयमा पठाइएको हो । वि.स २०७२ असार ७ गते सोही वर्षको माघ महिनासम्ममा सम्पन्न गर्नेगरी काठमाडौंको नेष्ट प्रा.लीसंग गुरूयोजना तयार गर्न आठ लाख रूपैयाँमा सम्झौता भएको थियो । परामर्शदाता कम्पनीको आन्तरीक समस्याले गर्दा गुरूयोजना समयमै निर्माण हुन नसकेको हो । हाल बेनी नगरपालिकाको सबै वडा र बस्तीमा सडक पुगेको छ । बेनी बजार बाहेकका ठाउँको सबै सडक कच्चि छन् ।

लामाखेतमा जमिन भासिँदा दुई घर विस्थापित

■ नवविकल्प

पर्वतको माझफाट २ लामाखेतमा जमिन भासिन थालेको छ । जमिन भासिएर घरको पर्खाल र भुई चिरा परेपछि दुई घरपरिवार विस्थापित भएका छन् ।

सुस्मा बि.क र माया सुनारको घर जमिन मासिदा चिरा चिरा परेको छ । त्यसैगरी प्रमीला केसीको घरको कोठाभित्रै पानीको मुल फुटेको स्थानीय बासिन्दा जिवन मल्लले जानकारी दिनुभयो ।

केसी परिवारले घरको जगभन्दा तल नाली खनेर पानी तर्काएपनि बि.क र सुनारको घर दिनहुजसो भासिन थालेकाले सामान निकालेर अन्यत्र सारेका छन् । सो स्थानमा करिब डेढ सय मिटर लम्बाई र सोही दुरीको चौडाई भएको जमिनमाथि टेक्का जलथल, जलथल गर्छ । भुमिगत पानीका कारणले जमिन भासिने र टेक्दा हल्लीने गरेको स्थानीयको अनुमान छ ।

भुमिगत पानीको ब्यवस्थापन र बस्तीको संरक्षणका लागि प्रहरी मार्फत सरकारी निकायलाई जानकारी गराएपनि सुनुवाई नभएकोमा लामाखेतका बासिन्दा चिन्तित भएका छन् । लामाखेतमा करिब बिस वटा पक्कि घरहरू बनेका छन् ।

सडक अवरुद्ध हुँदा सास्ती

■ नवविकल्प

म्याग्दीको ग्रामिण क्षेत्रका बस्तीहरूको सदरमुकामसंग सडक सर्म्पक बिच्छेद हुँदा जनजिवन प्रभावित भएको छ ।

सडकमा पहिरो खस्ने, हिलो जम्ने र बाढीले कटान गर्दा सदरमुकाम बेनी देखि ग्रामिण क्षेत्रलाई जोड्ने सडकमा यातायात सेवा बन्द भएको हो । सडकमा जिप, माईक्रोबस र ट्याक्सी गुड्न छाडेपछि ग्रामिण बस्तीहरू सदरमुकामसंग यातायात सर्म्पक बिच्छेद भएका छन् । सडक अवरूद्ध हुदा खाद्यान्न, निर्माण समाग्री ढुवानी, कृषि उपज निकासी र सर्वसाधारणलाई आवत जावत गर्न समस्या भएको बेनीका ब्यवसायी नारायण पौडेलले बताउनुभयो ।

म्याग्दीको मुख्य बेनी-जोमसोम, बेनी-दरवाङ, बेनी-पाखापानी सहित सबै सडकमा सवारी आवागमन बन्द भएको छ । उत्तरी म्याग्दी हुदै हिमाली जिल्ला मुस्ताङ जोड्ने बेनी-जोमसोम सडकको चमेरे, बैसरी, घट्टखोला, काभ्रे लगायतका ठाउँमा खसेको पहिरोका कारण अवरूद्ध भएको छ ।

सदरमुकाम बेनी देखि पश्चिमी क्षेत्रका बिस भन्दा बढी गाविस जोड्ने बेनी-दरवाङ सडक पनि फापरखेत, लाम्पाटा, दुखुखोला लगायतका ठाउँमा पहिरो र बाढीका कारण मानिस पैदल हिड्न समेत कठिन भएको छ ।

केही दिनअघि म्याग्दी र मुस्ताङको सिमा क्षेत्र बादरजुङ भिरबाट खसेको ढुङ्गाले लागेर सडकमा हिडीरहेको अवस्थामा एक जना तिर्थयात्री वेपत्ता भएका थिए । सर्वसाधारण, तिर्थयात्री र पर्यटकहरू गाडी परिवर्तन गरेर दुख कष्टका साथ गन्तब्यमा पुग्ने गरेका ट्याक्सी ब्यवसायी राजु पाण्डेले बताउनुभयो । खाद्यान्न र विकास आयोजनाहरूका लागि निर्माण सामाग्रीको ढुवानी हुन सकेको छैन् । म्याग्दीको ग्रामिण क्षेत्रमा उत्पादन भएको आलु र दूध बजारमा पुऱ्याउन समस्या भएपछि कृषक मर्कामा परेका छन् । निरन्तरको बर्षाका कारण पहिरो नरोकीएकाले तत्कालै सडक मर्मतको सम्भावना रहेको छ । यद्यपी ब्यापारीक, पर्यटकीय, धार्मीक हिसावले महत्वपूर्ण बेनी-जोमसोम सडक खुलाउन भने सडक डिभिजन कार्यालय बागलुङसंग समन्वय गरिएको म्याग्दीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी केशवराज आचार्यले बताउनुभयो ।

सडकमा यातायात सेवा अवरूद्ध हुदा ग्रामिण क्षेत्रमा महँगी बढ्नुका साथै अत्यावश्यक सेवा प्राप्त गर्न पनि निकै सास्ती ब्यहोर्नु परेको छ ।

पाँच घण्टाको बाटो ४५ मिनेटमा छोटियो

■ नवविकल्प

म्याग्दीको बैसरी स्थित कालीगण्डकी नदीमा झोलुङ्गे पुल निर्माण भएपछि पाँच घण्टा पैदल हिड्नुपर्ने बाटो ४५ मिनेटमै छोटिएको छ ।

राम्चे ९ र भगवती २ को सिमानामा पर्ने बैसरीमा कालीगण्डकी नदी माथि झोलुङ्गे पुल निर्माण भएपछि हिस्तानको ७, ८, ९ मा पर्ने औला र रिमा तथा राम्चे ९ काफलडाँडाका बासिन्दालाई घुमाउरो बाटोको यात्रा गर्नुपर्ने बाध्यताको अन्त्य भएको हो । बि.स २०७२ जेठ १० गते काफडाँडाको भिरबाट खसेको पहिरोले बैसरीमा रहेका दुई वटा झोलुङ्गे पुल पुरेपछि औला, रिमा र काफलडाँडाका बासिन्दाहरूले सदरमुकाम बेनी आउन जानका लागि घुमाउरो बाटोको पयोग गर्दै आएका थिए ।

राम्चेको काफलडाँडा महभिर हुदै बेनी आउन जान पाँच घण्टा हिड्नुपर्ने बाटो असार अन्तिम साता बैसरीमा झोलुङ्गे पुल निर्माण भएपछि ४५ मिनेटमा छोटिएको आदर्श मावि रिमाका स्रोत ब्यक्ति समेत रहनुभएका औलाका बासिन्दा भरत पुनले बताउनुभयो ।

पुल निर्माण भएपछि बिरामीलाई उपचार गर्न लैजान, दैनिक उपभोग्य सामाग्रीको ढुवानी, सरकारी सेवा सुबिधा लिन सदरमुकाम आउ जाउ गर्न पाँच सय घरधुरीलाई सुबिधा पुगेको छ । पहिरोले पुल पुरीएपछि हिउँदमा काठको अस्थाई पुल (साघु)बाट खोला वारपार गर्ने स्थानीय बासिन्दालाई बर्खामा नदीमा पानीको सतह बढेपछि घुमाउरो बाटो हिड्नुपर्ने बाध्यता थियो । बैसरीमा ३७ लाख दुई हजार ६४६ रूपैयाँको लगानीमा १२० मिटर लामो झोलुङ्गे पुल निर्माण भएको जिविसका असिस्टेन्ट सब ईञ्जिनियर बालकृष्ण पौडेलले जानकारी दिनुभयो । पौडेलका अनुसार जिविसको २६ लाख ५८ हजार ८१४, स्वाप कार्यक्रमको ६ लाख ८७ हजार ८६४, उपभोत्ताको दुई लाख ४७ हजार २०० र राम्चे गाविसको एक लाख आठ हजार ७६८ रूपैयाँको लगानीमा पुल निर्माण भएको हो ।

सामुदायिक वनमा टिमुर खेती

■ नवविकल्प

यस वर्ष म्याग्दीका आठ वटा सामुदायिक वनमा मसलेदार फल टिमुरको ब्यवसायिक खेती विस्तार भएको छ ।

आठ वटा सामुदायिक वनको नौ हेक्टर क्षेत्रफलमा टिमुर खेती विस्तार गरिएको जिल्ला वन कार्यालयले जनाएको छ । जडिवुटी र मसलाको रूपमा प्रयोग हुने टिमुर खेती मार्फत उपभोक्ताको आयआर्जन वृद्धी गर्ने उद्देश्यले नौ हजार बिरूवा रोपीएको सहायक वन अधिकृत युवराज पोख्रेलले जानकारी दिनुभयो ।

उहाँका अनुसार दानाको चित्रेनीपाखो, बेनपा १० को निलपहरा, बेग २ को लालीगुराँस, अर्मन ८ र ९ को तिनचुले, पाखापानीको ठूटाबोट, दरवाङको दोवील्ना लमसुङ र दह सामुदायिक वन समूहका उपभोक्ताले सामुहिक टिमुर खेती गरेका छन् ।

जिल्ला वन कार्यालयले निशूल्क बिरूवा उपलब्ध गराएपछि उपभोक्ताहरूले श्रमदान गरेर टिमुरका बिरूवा लगाएका हुन् । मुखमा राख्दा रमरम गर्ने स्वाद हुने टिमुरको उच्च ब्यवसायीक सम्भावना रहेको छ ।

दाल, तरकारी र चटनीलाई स्वादीलो बनाउन प्रयोग गरिने टिमुर नेपालका सहरी क्षेत्रका होटलमा खपत र बिदेशी बजारमा पनि माग बढ्न थालेपछि म्याग्दीमा ब्यवसायिक खेती हुन थालेको छ ।

सात हेक्टरमा सिचाई सुबिधा विस्तार

■ नवविकल्प

म्याग्दीमा यस वर्ष ३५ लाख रूपैयाको लगानीमा ३३ वटा साना तथा सहकारी सिचाई आयोजना निर्माण भएको छ ।

जिल्ला कृषि विकास कार्यालयद्वारा सञ्चालित सहकारी तथा साना सिचाई कार्यक्रम मार्फत निर्माण भएका आयोजना मार्फत आठ सय घरधुरी भन्दा धेरै कृषकहरू लाभान्वित भएका छन् । एक वटा सहकारी र ३२ वटा साना सिचाई आयोजना निर्माण भएको कार्यालयले जनाएको छ ।

यस वर्ष निर्माण भएको साना र सहकारी सिचाई आयोजनाहरूबाट सात हेक्टर जमिनमा सिचाई सुबिधा विस्तार हुनुका साथै ८३१ घरधुरी कृषक लाभान्वित भएका बागबानी विकास अधिकृत भोजबहादुर थापाले जानकारी दिनुभयो ।

सिंगाको शुभकामना कृषि सहकारी संस्थाले कार्यालयको दुई लाख ९८ हजार रूपैयाँ अनुदान सहयोगमा दुई हेक्टर जमिनमा सिचाई सुबिधा विस्तार हुने गरि बेनपा १३ थामडाँडामा सहकारी सिचाई आयोजना निर्माण गरेको छ ।

त्यस्तै बाबियाचौर, ताकम, घतान, पिप्ले, पात्लेखेत, कुहुँ, दरवाङ, बरंजा, देविस्थान, लुलाङ, मुदी, शिख, भगवती, भुरूङ तातोपानी, झि लगायतका ठाउँमा साना सिचाई आयोजना निर्माण भएको हो ।

कार्यालयले उपलब्ध गराएको अनुदानबाट पाईपलाईन विस्तार, नयाँ नहर निर्माण, सिचाई मुहान तथा पोखरी संरक्षण लगायतका काम भएका छन् । सिंगा, चुत्रेनी, बगुवाखोला, बगरफाँट लगायतका ठाउँमा म्याग्दी नदीको पानी तानेर खेतमा सिचाई गर्ने प्रबिधि पनि जडान भएको छ ।

साना सिचाई कार्यक्रमका लागि कार्यालयले प्रति कृषक समूह न्युनतम तिस हजार देखि एक लाख चालीस हजार रूपैयाँसम्म अनुदान दिएको छ । यसैगरी कार्यालयले पानी संकलन गरेर सिचाई गर्ने सुबिधाका लागि पलास्टीक पोखरी निर्माण गर्न यस वर्ष दश जनालाई तिस हजार रूपैयाँका दरले अनुदान उपलब्ध गराएको छ ।

यस अधिका वर्षमा निर्माण भएका सहित ९११.२ धनमिटर क्षेत्रफलमा तिस वटा पलास्टीक पोखरी निर्माण भएको बागबानि विकास अधिकृत थापाले बताउनुभयो । म्याग्दीमा खेतीको लागि प्रयोग भएको १९ हजार ४९८ हेक्टर क्षेत्रफल जमिन मध्य २२ प्रतिशतमा ब्यवस्थित र नियमित सिचाई सुबिधा उपलब्ध छ ।

एक सय भन्दा बढी नयाँ उद्योग थपिए

■ नवविकल्प

म्याग्दी जिल्लामा पछिल्लो एक वर्षयता एक सय भन्दा बढी घरेलु तथा साना उद्योग थपिएका छन् ।

गत आर्थिक वर्ष २०७२र७३ मा ११३ वटा नयाँ उद्योग दर्ता भएको घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिको कार्यालयले जनाएको छ । यसैगरी २१९ वटा नयाँ ब्यवसायीक फर्म दर्ता भएका छन् ।

नयाँ दर्ता भएका फर्म र उद्योगमा चार करोड ३९ लाख ३४ हजार रूपैया पुँजी लगानी भएको छ । २२२ जनाले रोजगारी पाएको कार्यालयकी खरिदार तुलसी शर्माले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार गत आर्थिक वर्षमा ५० वटा ब्यवसायीक फर्म र ४७ वटा उद्योगको नविकरण भएको छ ।

जिल्लामा हाल एक हजार ४१९ घरेलु तथा साना उद्योग र एक हजार ५१९ ब्यवसायीक फर्महरू सञ्चालनमा छन् । गत वर्ष उद्योग दर्ता र नविकरण वापत कार्यालयले १६ लाख ३७ हजार ७५ रूपैया राजस्व संकलन गरेको खरिदार शर्माले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार नयाँ दर्ता हुनेमा ५१ वटा कृषि र जडीवुटीजन्य, २१ वटा होटल र ३४ वटा सेवामुलक उद्योग छन् । सरकारले उपलब्ध गराउने अनुदान सुबिधा पाउनका लागि फर्म दर्ता अनिवार्य हुनुपर्ने नितीगत ब्ववस्थाका कारण पछिल्लो समय कृषि फर्महरू दर्ता हुने क्रम बढेको छ ।

घरजग्गाको कारोबारबाट डेढ करोड राजस्व

■ नवविकल्प

म्याग्दी जिल्लामा गएको आर्थिक वर्ष २०७२र७३ मा घरजग्गाको कारोबारबाट करिब डेढ करोड रूपैया राजस्व संकलन भएको छ ।

घरजग्गाको रजिस्ट्रेशन पास वापत एक करोड ४८ लाख ७९ हजार ३६५ रूपैयाँ राजस्व संकलन भएको जिल्ला मालपोत कार्यालयले जनाएको छ । गत आर्थिक वर्षमा एक हजार १८१ वटा घरजग्गाको रजिस्ट्रेशन पास भएको मालपोत कार्यालयको दर्ता शाखाका नायव सुब्बा दयाराम पौडेलले जानकारी दिनुभयो ।

यसैगरी गत वर्ष ४७३ जना महिला, दलित, जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गले घरजग्गा आफ्नो नाममा दर्ता गर्दा २३ लाख ६२ हजार ६९८ रूपैया राजस्व छुट पाएका छन् । सरकारले महिला, दलित, अपाङग र जेष्ठ नागरीकको नाममा जग्गा दर्ता गर्दा २५ प्रतिशत राजस्व छुट दिने ब्यवस्था गरेको छ । त्यस्तै चालु आर्थिक वर्षदेखि एकले महिनाको नाममा जग्गा दर्ता गर्दा ३५ प्रतिशत छुट दिने ब्यवस्था लागू भएको छ । घरजग्गाको कारोबार गर्दा सरकारी मूल्याङ्कन अनुसार कुल कारोबार रकम मध्य नगरपालीका क्षेत्रमा चार र ग्रामिण क्षेत्रमा दुई प्रतिशत राजस्व तिर्नुपर्छ ।

यसैबीच पछिल्लो समय म्याग्दीमा बैङ्क, वित्तिय संस्था र सहकारीमा जग्गा धितो राखेर ऋण लिने क्रम बढेको छ । मालपोत कार्यालयको तथ्याङ्कमा गत आर्थिक वर्षमा एक हजार ७१ जनाले घरजग्गा दृष्टिबन्धक राखेर ऋण लिएका छन् । बैङ्क, वित्तिय संस्था र सहकारीमा घरजग्गा दृष्टिबन्धक राखेर ऋण लिदा ब्यक्तिको भन्दा सस्तो र सजिलो हुन्छ । बैङ्कहरूबीचको प्रतिस्पर्धा र ग्रामिण क्षेत्रमा वित्तिय सेवा विस्तार हुन थालेपछि धरजग्गा दृष्टिबन्धक राख्ने सेवाग्राही पनि बढ्दै गएको जिल्ला मालपोत कार्यालयका नायव सुब्बा बिष्णुप्रसाद शर्माले बताउनुभयो ।

सडक बनेपछि पदमार्ग सुनसान

■ नवविकल्प

पदयात्राको लागि संसारमै प्रसिद्ध अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा पर्ने म्याग्दीको पोखरेबगर-घार-शिख-घोरेपानी पदमार्ग सडक बनेपछि ओझेलमा परेको छ । बेनी-जोमसोम खण्डमा जोडिएर घारेपानी नजिक चित्रेमा सडक पुगेपछि सो पदमार्ग सुनसान बनेको छ । मोटरबाटो पुगेपछि पर्यटकले अन्य वैकल्पिक पदमार्ग प्रयोग गर्न थालेका छन् ।

पदमार्ग क्षेत्रमा भएका दर्जनौं होटलहरू पर्यटककीय याममा समेत बन्द अवस्थामा छन् । फाट्टफुट्ट खुलेका होटलमा पनि एकाध पर्यटक मात्र आउने गरेको होटल-पर्यटन ब्यवसायीहरू बताउँछन् । मोटरबाटो खुलेपछि ओझेलिएको पदमार्ग भूकम्प र आपूर्ति अभावले झन् थलिएको छ ।

पहिले-पहिले दैनिक सयौं पर्यटक आवातजावत गर्ने उक्त पदमार्ग अहिले सुनसान रहेको घार-६ का होटल ब्यवसायी सक्कली बरूवालले बताउनुभयो । 'मोटरबाटो आएपछि यस क्षेत्रमा आउने पर्यटक घटेका छन्, भूकम्पले पनि ठूलो असर पारेको छ' बरूवालले भन्नुभयो । कास्की नयाँपुल, बिरठाँटी, घान्द्रुक, घोरेपानी हुँदै तातोपानी, जोमसोम पुग्ने पर्यटकहरू सो पदमार्गहुँदै आवातजावत गर्ने गर्छन् ।

मोटरबाटो नबन्दा र अन्य वैकल्पिक पदमार्ग नहुँदा घान्द्रुक-घोरेपानी हुँदै तातोपानी निस्केर मुक्तिनाथ जाने प्रमुख पदमार्ग यही रहेको घोरेपानी होटल ब्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष जुनु पुनले बताउनुभयो । 'अहिले नयाँ-नयाँ रूट खुलेका छन्, त्यसले पनि प्रभाव पारेको हो सँगै मोटरबाटो बनेपछि प्रमुख पदमार्गनै ओझेलमा परेको छ' अध्यक्ष पुनले भन्नुभयो ।

उहाँले पदयात्रा रूचाउने पर्यटकको लागि आर्कषक मानिने यस क्षेत्रमा मोटरबाटो ल्याउँदा पदमार्ग छलेर ल्याउनुपर्ने बताउनुभयो । घोरेपानीका पर्यटन ब्यवसायी टेकसर बुद्धजा पुनले पनि मोटरबाटो बनेको क्षेत्रमा विदेशीहरू पदयात्राको लागि आउन नरूचाउने धारणा राख्नुभयो । पछिल्लोसमय वैकल्पिक पदमार्गको रूपमा 'खोप्रा ट्रेक' खुलेपछि पुरानो पदमार्ग ओझेलमा परेको हो ।

३६ सय ६० मिटरको उचाइमा रहेको खोप्रा लेक हुँदै जोमसोम जाने नयाँ पदमार्ग खुलेपछि पर्यटकको आकर्षण त्यता बढेको हो । होटल ब्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष जुनु पुनका अनुसार पोखरेबगर-घार-शिख-चित्रे-घोरेपानी पदमार्गमा रहेका होटल-रेष्टुराँको अवस्था नाजुक छ । कतिपय बन्द भइसकेको छन् भने कतिपय बन्द हुने अवस्थामा छन् । सुविधासम्पन्न र पर्यटन लोभ्याउने गरि बनाइका होटलहरू पर्यटकको पखाईमा बसीरहेका छन् ।

बराही गेष्ट हाउसका सञ्चालक खेम सेञ्चुरीले मोटरबाटो निर्माण, भूकम्प जस्ता कारणले दर्जनबढी होटल प्रभावित बनेको उल्लेख गर्नुभयो । पर्यटककीय याममै पदमार्ग सुनसान बनेपछि होटल ब्यवसायीहरू पनि निराश छन् । घारेपानी-पुनहिल पुगेका पर्यटक पनि सो पदमार्ग छोडेर वैकल्पिक पदमार्ग रोज्न थालेका छन् ।

कतिपय पर्यटक भने घोरेपानी फन्को मारेर पुनः घान्द्रुक हुँदै कास्की नयाँपुल ओर्लने गरेका छन् । घोरेपानीमा पनि यो वर्ष अघिल्लो वर्षको तुलनामा पचास प्रतिशत भन्दा बढीले पर्यटक आगमनमा कमी आएको छ । सूर्योदय र मनोरम हिमश्रृङ्खला अवलोकनको लागि वार्षिक तीसहजार जति पर्यटक घोरेपानी-पुनहिल पुग्ने गरेका छन् ।

सूचना

वर्षातको समयमा बाढी, पहिरो तथा महामारीका कारण जिउधनको नोक्सानी हुन सक्छ । त्यसैले,

- बाढी, पहिरोको जोखिम स्थानमा बसेकाहरु समयमै सुरक्षित स्थानमा जाऔं ।
- पहिरोको जोखिम बढ्ने हुँदा जथाभावी विस्फोटक पदार्थ र डोजर प्रयोग नगरौं ।
- बाढी, पहिरोको जोखिम बढ्ने भएकोले जथाभावी ढुंगाखानी, बालुवा निकाल्ने, बोट विरुवा काट्ने र खोलाको बहाव बदल्ने जस्ता कार्य नगरौं ।
- बाढी, पहिरोको जोखिम घटाउन समुदाय स्तरबाट समयमै रुख रोपौं, वन जोगाऔं, टेवा पर्खाल लगाऔं भाटा तथा काठका छेकबार लगाऔं ।
- विपद्को घटना घटेमा उद्धार तथा राहतको लागि नजिकै रहेका सुरक्षा निकायमा सम्पर्क राखौं ।
- खानेपानीका मुहानहरु सफा राखौं ।
- पानी उमालेर पिउने गरौं ।
- चर्पीमा मात्रै दिसा पिसाव गरौं ।
- सागसब्जी सफापानीले पखालेर मात्र खाने गरौं ।
- सफासँग हात धोएर खाना खाने गरौं ।
- झाडा पखालाजस्ता रोग लागेमा नजिकै रहेको स्वास्थ्य केन्द्रमा सम्पर्क गरौं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय
सूचना विभाग

यसरी हुँदैछ .....

प्रशासन, जिल्ला प्राविधिक, मालपोत, नापी कार्यालयका अधिकृत सदस्य तथा वन, तथ्याङ्क कार्यालयका प्रतिनिधि आमन्त्रीत सदस्य छन् ।

समितले जिल्लाका सरोकारवालाहरूसंग छलफल र सुझाव संकलन गरी साउन महिनाभित्र बुझाउने प्रतिवेदनको आधारमा आयोगले गाउँ, नगर तथा विशेष संरक्षित क्षेत्र वा स्वायत्त क्षेत्रको टुंगो लगाउनेछ ।

पुनसंरचनाको विषयमा राजनीतिक दल, नागरिक समाज, जातिय संघ संस्था, महिला लगायत सबै क्षेत्र र तहबाट सुझाव दिन आव्हान गरिएको समितिका सदस्य सचिव जिविसका योजना अनुगमन तथा प्रशासकीय अधिकृत बिष्णुप्रसाद पौडेलले बताउनुभयो ।

आयोगले म्याग्दीमा ५ वटा स्थानीय सरकारको कोटा निर्धारण गरेको छ । कुन, कुन गाविसलाई समेटेर गाउँपालिका तथा नगरपालिका बनाउने, त्यसको नाम के राख्ने र केन्द्र कुन ठाउँमा बनाउने भन्ने विषयमा सुझाव संकलन गरेर निर्णय गरि आयोगलाई साउन महिनाभित्र सिफारीस गर्ने प्राबिधिक समितिले जिम्मेवारी पाएको छ ।

'सर्वसाधारणको सार्वजनिक सेवामा पहुँच र विकासका लागि दिर्घकालीन महत्व राख्ने भएकाले पुनसंरचनाको लागि गाउँ, बस्तीतहसम्म बहस र छलफल भएर जति सक्दो धेरै सुझाव प्राप्त होस भन्ने अपेक्षा राखेका छौं' स्थानीय विकास अधिकारी पौडेलले भन्नुभयो 'सुझावको आधारमा जिल्ला स्तरमा बृहत छलफल र गोष्ठि मार्फत पुनसंरचनाका लागि आयोगलाई निर्णय गरि सिफारीस पठाउछौं ।'

पहिलो चरणमा प्राप्त भएका पुनसंरचना सम्बन्धि प्रस्ताव शुक्रबार जिविसमा पत्रकार सम्मेलन आयोजना गरि सार्वजनिक गरीएको थियो ।

पुनसंरचनाको मापदण्ड र भौगोलिक बिकटता

आयोगले गाउँ तथा नगरपालिकाको सिमांकनका लागि विभिन्न पाँच वटा मापदण्ड तयार गरेको छ । पहाडी जिल्लाको गाउँपालिकाको लागि २५ हजार र नगरपालिकाको लागी ३५ हजार जनसंख्या हुनुपर्ने पहिलो मापदण्ड छ । त्यसैगरी जिल्ला सदरमुकाम रहने नगरपालिकाको जनसंख्या ४५ हजार हुनुपर्नेछ् । म्याग्दीमा भौगोलिक बिकटता र जनसंख्या कम हुँदा पुनसंरचनाको मापदण्ड पुरा गर्न कठिन भएको छ । एक लाख १३ हजार जनसंख्या रहेको म्याग्दीमा आयोगले तोकेको जनसंख्याको मापदण्डलाई पुग्ने जनसंख्यानै छैन् । अर्को भौगोलिक बिकटताको चुनौती रहेको छ ।

गाउँ र नगरपालिकाको केन्द्रमा तिन घण्टा पैदल दुरीमा पुग्न सकिने गरी निर्धारण गर्नुपर्ने आयोगको मापदण्ड छ । अहिलेकै गाविसको एउटा वटादेखि अर्को वडामा पुग्न दिनभरी हिड्नुपर्ने अवस्था भएको म्याग्दीमा यो मापदण्डले अप्ठ्यारो पारेको छ । मुदीको बगर, रूमको ८ र ९ नम्बर वडा र कुईने गाउँका बासिन्दा गाविसकै केन्द्रमा पुग्न अहिलेपनि दिनभरी हिड्नुपर्छ । लुलाङ देखि गुर्जा पुग्न पुरै दिन लाग्छ । आयोगले स्थानीय तहको वडाको निर्धारण र वाँडफाँड गर्दा साविकको सिङ्गो गाविसलाई कम्तीमा एक वडा कायम गर्नुपर्ने मापदण्ड बनाएको छ ।

पहाडका नगरपालिकाको वडामा चार हजार र गाउँपालिकामा तिन हजार सात सय जनसंख्या रहनुपर्ने आयोगको मापदण्ड छ । म्याग्दीमा एउटा गाउँपालिकामा ५ देखि १२ र नगरपालिकामा ९ देखि १४ वटासम्म वडा कायम हुने भएका छन् । हाल बेनी नगरपालिकामा १४ वटा र ३५ गाविसमा ३१५ वडा छन् । टाढाको बस्तीबाट सेवा केन्द्रमा पुग्न तिन घण्टा लाग्नेगरी स्थानीय तहको केन्द्र निर्घारण गर्नुपर्ने आयोगको भनाई छ । यसैगरी संभव भएसम्म जातीय, भाषिक, सांस्कृतिक बसोबासहरू एकै ईकाईमा रहने गरी स्थानीय तह बनाउनुपर्नेछ् ।

गाउँपालिकामा न्युनतम तिन र पाँच वटा बजार केन्द्र रहनुपर्नेछ । भौगोलिक हिसावले सन्निकटता, प्राकृतिक अवरोध नाघ्ने, पानी ढलो मिल्ने, भौगोलिक निरन्तरता नटुट्ने र बस्ती विस्तारित हुदै जोडिन सक्ने सम्भावनायुक्त क्षेत्रलाई एउटै कलस्टरमा राख्नुपर्ने मापदण्ड पनि छ । आर्थिक, सामाजिक रूपमा अति पछि परेको र भौगोलिक कठिनाई युक्त भएको क्षेत्रलाई बिशेष क्षेत्र बनाउन सकिने ब्यवस्था छ । म्याग्दीमा गुर्जा, लुलाङ, रूमको केही भागलाई बिशेष क्षेत्र बनाउन सकिने विकल्प छ ।

गाउँ तथा नगरपालिकाको केन्द्र रहने ठाउँमा उच्च मावि, मध्यभाग, सडक पुगेको, सञ्चार र विद्युत सुबिधा, पर्याप्त जग्गा वा खुल्ला क्षेत्र भएको, वस्तीयोग्य र जोखिम नभएको हुनुपर्ने आधार तोकेको छ । स्थानीय बिशिष्टता झल्काउने, ऐतिहाँसीक स्थल वा पहिचान, हिमाल, नदीनाला, प्राकृतिक स्रोत, धार्मीक सम्पदा आदीलाई आधार बनाएर स्थानीय तहको संक्षिप्त नामाकरण गर्नुपर्नेछ ।

सेवा विकेन्द्रित हुने

संबिधानले गरेको ब्यवस्था अनुसार सिमांकन, नामांकन र केन्द्र निर्धारण भएपछि जिल्ला तहबाट प्रवाह हुदै आएको सेवा स्थानीय तहमा बिकेन्द्रित हुनेछन् । मालपोत, नापी, विकास निर्माण, प्रशासन, प्राबिधिक, न्यायालय, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु सेवा लगायत कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा गाउँ तथा नगरपालिका तहबाट प्रवाह हुने नयाँ संबिधानले परिकल्पना गरेको छ । राहदानी र नागरिकताको विषयमा भने संबिधानले स्पष्ट ब्यवस्था भएको छैन् ।

गाविसबाट प्रवाह हुदै आएको सेवा वडा स्तरमा पाईने ब्यवस्था छ । एउटा गाउँ तथा नगरपालिकामा निजामती सेवाको उपसचिवको नेतृत्वमा ७० जना विभिन्न तहका कर्मचारी रहनेछन् । विकास, निर्माणको काम गर्ने, केन्द्र र प्रदेशसंग नबाझिने गरी ऐन, नियम बनाएर लागु गर्नेजस्ता अधिकार स्थानीय सरकारलाई हुने आयोगले जनाएको छ । सानो तिनो कामका लागि पनि सदरमुकाम बेनी धाईरहनुपर्ने ग्रामिण क्षेत्रका बासिन्दाको सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सहज पहुँच स्थापित हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

आधारभुत र माध्यमिक शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सरसफाई ब्यवस्थापन, सडक, सिचाई, उर्जा, खानेपानी, साना जलविद्युत, वैकल्पीक उर्जा आदी आयोजना, कृषि, पशुपालन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी सम्बन्धि काम गाउँबाटै हुनेछ । वातावरण र जैविक बिबिधता संरक्षण तथा विपद् ब्यवस्थापन, निती निर्माण, कानुन तर्जुमा, योजना तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन, स्थानीय राजस्व परिचालन, लेखापरिक्षण, न्याय सम्पादन, मेलमिलाप र मध्यस्थताको काम गाउँ तथा नगर तहबाट हुनेछ ।

दलहरूको साझा प्रस्ताव

म्याग्दीका राजनीतिक दलहरूले संघिय संरचना अनुसार स्थानीय तहको पुनसंरचनाको विषयमा एकमत भएर साझा प्रस्ताव तय गरेका छन् । नेपाली काँग्रेस, नेकपा एमाले, नेकपा माओवादी केन्द्र, राप्रपा नेपाल, राप्रपा र राष्ट्रिय जनमोर्चाका नेताहरूको बिहीबार बसेको बैठकले स्थानीय तहको सिमांकन, केन्द्र र नामका लागि साझा प्रस्ताव तयार गरेका हुन् ।

प्राबिधिक समितिले सुझाव र प्रस्ताव पेश गर्न जिल्लामा क्रियाशिल राजनीतिक दलहरूको कार्यदल गठन गरेको थियो । पार्टी कमिटि र कार्यकर्तासंग प्रारम्भिक छलफल तथा परामर्शपछि कार्यदलमा साझा प्रस्वात तयार गरेको नेताहरूको भनाई छ ।

कार्यान्वयन गर्न सहज होस र बिवाद नहोस भनेर सबै दलले प्रशासनीक सुगमता, भौगोलिक बनावट, प्राकृतिक सम्पदा, जनसंख्या, भाषीक र जातिय सघनता लगायत आठ वटा मापदण्डका आधारमा साझा सुझाव दिएको पुर्व सभाषद् समेत रहनुभएका नेकपा माओवादी केन्द्रका संयोजक गोविन्द पौडेलले बताउनुभयो ।

दलहरूले भकिम्ली, बरंजा, बाबियाचौर, कुहुं र पात्लेखेतलाई हालको बेनी नगरपालिकामा समेट्न प्रस्ताव गरेका छन् । सदरमुकाम रहने नगरपालिकाको जनसंख्या ४५ हजार हुनुपर्ने बाध्यात्मक मापदण्डको कारण आसपासका पाँच गाविसलाई नगरपालिकामा गाभ्न प्रस्ताव गरेको नेकपा एमालेका अध्यक्ष हरिकृष्ण श्रेष्ठले बताउनुभयो । सो नगरपालिकाको केन्द्र बेनीलाईनै प्रस्ताव गरिएको छ ।

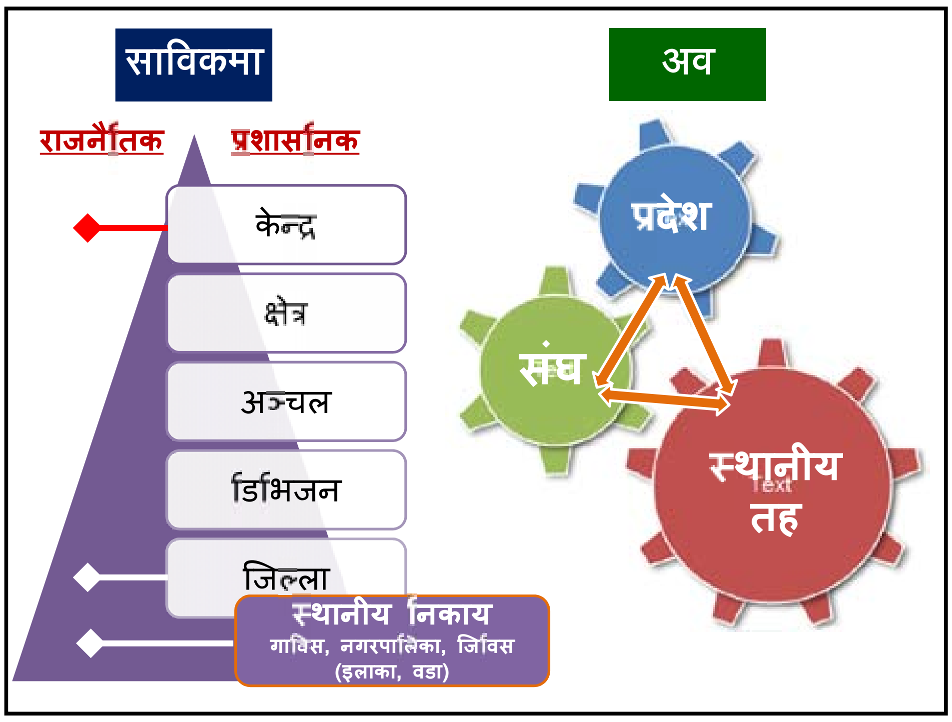

गुर्जा, लुलाङ, मुना, मुदी, मराङ, मल्कवाङ गाविस, कुईनेमंगलेको १, २ र ३ नम्बर वडालाई समेटेर ताकम केन्द्र रहनेगरी धौलागिरी गाउँपालिका प्रस्ताव गरीएको छ । बिम, देविस्थान, दरवाङ, रूम, ओखरबोट, निस्कोट र अर्मन गाविसलाई दरवाङ केन्द्र केन्द्र हुनेगरी मालीका वा मंगला गाउँपालिका बनाउन सुझाव दिएका छन् ।

पिप्ले, भगवती, दग्नाम, झिँ, पाखापानी, चिमखोला, बेगखोला गाविस र कुईनेमंगलेको ४ देखि ९ नम्बर वडालाई पिप्ले वा मौवाफाँट केन्द्र रहने गरी रघुगंगा गाउँपालीका बनाउने प्रस्ताव गरिएको छ । पोखरेबगर केन्द्र रहनेगरी राम्चे, हिस्तान, दोवा, शिख, घार, भुरूङ तातोपानी, नारच्याङ र दाना गाविसलाई समेटेर कालीगण्डकीरनिलगीरीरअन्नपूर्ण गाउँपालिका प्रस्ताव गरेका छन् ।

प्रशासनीक सुगमताका हिसावले रूमको ८ र ९ नम्बर वडालाई ओखरबोट, बरंजाको १ नम्बर वडालाई बाबियाचौरसंगैको वडामा समेट्न सुझाव दिइएको नेपाली काँग्रेसका जिल्ला सचिव हरिकुमार श्रेष्ठले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार कुईने र मंगलेको विषयमा पनि गाविस छुट्टीएर फरक फरक गाउँपालिका हुने अथवा एउटैमा रहने भन्ने विषयमा उनिहरूकै सुझावलाई मान्ने सहमती भएको छ । संबिधानसभामा सहभागि नभएका नेत्रबिक्रम चन्द् नेतृत्वको नेकपा माओवादी लगायत दलका नेताहरूलाई पनि सुझाव दिन अनुरोध गरेको समितिले जनाएको छ । उनिहरूबाट भने सुझाव आएको छैन् ।

दलको प्रस्तावमा सांसदको आपत्ती

जिल्ला स्तरका नेताहरूले पुनसंरचनाको विषयमा गरेको प्रस्तावप्रती विभिन्न ठाउँका बासिन्दाले असहमती जनाएका छन् । बाबियाचौर, कुहुं र दरवाङको सिमा क्षेत्रमा पर्ने हिदी गाउँको विषयमा पनि थप छलफल गर्नुपर्ने र स्थानीय बासीन्दाको धारणा बुझ्नुपर्ने नेताहरूले बताएका छन् । राम्चेका बासिन्दाले प्रस्तावीत पोखरेबगर केन्द्रको विषयमा पुर्नबिचार गर्न माग गरेका छन् । गुर्जाका बासिन्दाले बिशेष क्षेत्र घोषणा गर्नुपर्ने आवाज उठाएका छन् । ब्यवस्थापीका संसदमा प्रतिनिधित्व गर्नुहुने म्याग्दीका सांसद रेशमबहादुर बानियाँले दलहरूले साबिकको पाँच गाविसलाई नगरपालिकामा समावेश गर्ने प्रस्तावप्रती कडा आपत्ती प्रकट गर्नुभएको छ । सामाजिक सञ्जाल फेसबुक मार्फत सांसद बानियाँले नगरपालिकामा जनसंख्या पुर्‍याउने बाहनामा धेरै गाविस र बिकट बस्तीहरूलाई समावेश गर्दा जनतालाई सेवा सुबिधा प्राप्त गर्न असहज हुने तर्क गर्नुभएको छ । उहाँले कुनै विकल्प प्रस्ताव नगरेपनि नगरपालिकाको विषयमा पुर्नबिचार गर्नुपर्ने र प्रस्ताव असम्भव, अवैज्ञानिक र अव्यवहारिक भएको टिप्पणी गर्नुभएको छ । प्रशासनीक सुगमतालाई ध्यान दिनुपर्ने बानियाँको भनाई छ ।

कसले कस्तो सुझाव दिए ?

दलहरू बाहेक नागरीक समाज, वुद्धीजिवी, प्रध्यापक, पत्रकार, महिला, जातिय संगठनहरूबाट पनि पुनसंरचनाका लागि सुझावहरू प्राप्त भएको प्राबिधिक समितिको सचिवालयले जनाएको छ । सामाजिक कार्यकर्ता मुक्तिप्रसाद ढुंगानाको संयोजकत्वमा गठीत सुझाव समितिले प्रशासनीक सुगमता र भौगोलिक बनावटलाई आधार बनाएर दुई वटा प्रस्ताव प्राबिधिक समितिलाई बुझाएको छ ।

पात्लेखेत र भकिम्लीलाई बेनी नगरपालिकामा समावेश गर्न सुझाव दिएको सो समितिले भकिम्ली, बरंजा, कुहुं र बाबियाचौरलाई बेनी नगरपालीकामा गाभ्न सकिने अर्को विकल्प प्रस्तुत गरेको छ । जनसंख्या कम र भौगोलिक रूपमा बिकट ठाउँमा बस्तीहरू भएकाले सिमांकनमा आयोगले निर्धारण गरेको मापदण्ड पुरा गर्न कठिन भएको ढुंगानाले बताउनुभयो ।

ताकम केन्द्र रहने गरी प्रस्तावीत धौलागिरी गाउँपालिकाको नाम, सिमानाको विषयमा अधिकांशको समान धारणा रहेको छ । रघुगंगा भेगका हालका गाविसमा भगवती र बेगलाई समावेश गरेर राहुघाट वा रिखार गाउँपालिका बनाउन नागरिक समाजको टोलीले दिएको सुझाव दलहरूसंग मिलेको छ । गैरसरकारी र सामाजिक क्षेत्रमा त्रियाशिल महिलाहरूको समूहले रूम, भकिम्लीमा उपकेन्द्र राख्नुपर्ने, शिखको पाउद्धार क्षेत्रलाई छुट्टै वडा बनाउनुपर्ने सुझाव दिएको छ ।

सो टोलीले पोखरेबगर केन्द्र रहने मगर बाहुल्य बसोबास रहेको कालीगण्डकी भेगका बस्तीहरूलाई समेटेर बन्न गाउँपालिकाको नाम मगराँतर सहिद स्मृती वा अन्नपूर्ण मध्य एक राख्न सकिने विकल्प प्रस्तुत गरेको छ । उनिहरूले जनसंख्यालाई मात्र आधार बनाउँदा भौगोलिक बिकटताका कारणले सर्वसाधारणलाई प्रशासनीक सेवा प्राप्त गर्न अझै कठिन हुने भएकाले म्याग्दीमा सात वटा स्थानीय तह बनाउन पहल गर्नुपर्ने माग समेत गरेका छन् । नेपाल मगर महिला संघले प्रस्तावीत रघुगंगा गाउँपालीको केन्द्र पाखापानी अथवा चिमखोलामा राख्नुपर्ने, पोखरेबगर केन्द्र रहने गाउँपालिकालाई मगरात नामाकरण गर्नुपर्ने र राम्चेमा उपकेन्द्र राख्नुपर्ने सुझाव पेश गरेको छ ।

उनिहरूले प्रस्तावीत धौलागिरी गाउँपालिकाको केन्द्र ताकम वा बिम बेसीमा राख्नुपर्ने, बाबियाचौरलाई पनि दरवाङसंगै समेटेर मालीका गाउँपालिका बनाउनुपर्ने, त्यसको केन्द्र छिस्वाङ वा रणबाङमा राख्ने विकल्प अघि सारेका छन् । देविस्थानलाई ताकमतिर समावेश गरेर मल्कवाङलाई पाखापानीसंगै राख्न सुझाव दिएका मगर महिला संघले त्यहाँ उपकेन्द्र राख्नुपर्ने बताएका छन् ।

बाबियाचौर, बरंजा, अर्मन, निस्कोट, कुहुं, दरवाङ, रूम, ओखरबोट, देविस्थान र बिम गाविसलाई समेटेर नगरपालीका बनाउनुपर्ने विकल्पको बारेमा पनि चर्चा भएको थियो । तर दोस्रो नगरपालिकाको प्रस्ताव ओझेलमा परेको छ । बेनीका बासिन्दा रूद्रप्रसाद सुवेदी र महिला नेता अमृतादेवी बानियाँले पनि ब्यक्तिगत रूपमा प्राबिधिक समितिलाई लिखित प्रस्ताव पेश गर्नुभएको छ ।

बंगुरपालन.....

छ । तिन वर्ष कतारमा काम गरेर घर फकीएपछि सवारी चालक देखि ठेलागाडामा तरकारी बेच्ने सम्मको काम गर्दा पनि सोचेजस्तो नभएपछि बंगुरपालन सुरू गरेका बिक अहिले सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ।

बजार क्षेत्र वरपर बंगुरपालन हुन थालेपछि होटल तथा घरमा धेरै भएर फालीने दाल, भात, तरकारी आदीको सदुपयोग भई फोहोर ब्यवस्थापनमा सघाउ पुगेको छ । एउटा बंगुर फार्ममा चार जनासम्मले रोजगारी पाएका छन् । जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले म्याग्दीमा बंगुरपालन ब्यवसायलाई प्रर्वद्धन गर्न सहकारी खेती बंगुरपालन कार्यक्रमका साथै फार्ममा पुर्वाधार तयार गर्न र पसलमा सामाग्रीहरू सहयोग गरेको छ ।

कृषकलाई प्राबिधिक सेवा र तालीमको पनि ब्यवस्था गरेको छ । कार्यालयले पछिल्लो तिन वर्षयता बिम, अर्जम, बेनी र कुहुँका चार वटा सहकारीलाई सामुहिक बंगुरपालन गर्न आठ लाख ३० हजार रूपैयाँका दरले अनुदान उपलब्ध गराएको छ ।

यसैगरी ब्यक्तिगत फार्ममा पुर्वाधार तयार गर्न अनुदानका साथै मासु पसललाई निशूल्क डिपफ्रिज, तराजु लगायतका सामाग्री सहयोग गरेको छ । जिल्ला पशु सेवा कार्यालयका अनुसार बेनीमा दैनिक ६० किलोग्राम बंगुरको मासु खपत हुन्छ ।

जिल्लामा हाल करिब ५० जना कृषकले ब्यवसायिक बंगुरपालन गरेको अनुमान छ । बंगुरपालक कृषकहरूलाई सरोकारवालाले सरसफाईमा ध्यान दिन र गोठ सुधार गर्न सुझाव दिएका छन् ।

पुख्यौली नाच संरक्षणमा नयाँ पुस्ता

■ सन्तोष गौतम

जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रका मगर बस्तीका बासिन्दा परम्परागत पुख्यौली नाच संरक्षणमा जुटेका छन् । मगर समुदायको सांस्कृतिक पहिचान मानिने पुख्यौलीको अस्तित्व बचाउन बुढापाका देखि युवा युस्ताले समेत सक्रियता देखाएका हुन् ।

राम्चे, हिस्तान, शिख, घार लगायत बस्तीका बासिन्दाहरू परम्परागत पुख्यौली नृत्यलाई लोप हुन नदिन संरक्षणमा लागेका छन् । आधुनिक संस्कृतीको प्रभावका कारण कतिपय नेपाली मौलिक संस्कृति अतिक्रमणमा परेर लोप हुन लागेको अवस्थामा संयौ वर्ष पुरानो पुख्यौली नृत्य देखाउन चलन भने स्थानीय समुदायको देनले गर्दा अझसम्म जिवितै भेट्न सकिन्छ ।

मगर समुदायमा जन्म, मृत्यु, बिवाह, छेवार र गाउँमा हुने बिषेश सभा समारोहमा परिवेश अनुसार पुख्यौली नाच देखाउने चलन रहेको छ । यस्तो चलन हराउन नदिन बुढापाकाहरूले नयाँ पुस्ताका युवा र बालकहरूलाई पुख्यौली नाचगान गर्न सिकाउन थालेका राम्चे काफलडाँडाका मारूनी गेम्बिर पुर्जाले बताउनुभयो ।

लामो भाका र स्वर निकालेर गाईने गितको भावमा डुवेर भांग्रा, कछाड, टोपीको पहिरचनमा मादल भिरेर नाचेको दृष्य निकै रोचक हुन्छ । अझ मादलेसंगै जोडी भएर महिलाको भेषमा नाच्ने पुरूषहरूले पुख्यौनी नाचमा रौनकता थपिन्छ ।

पुख्यौली नाचमा सोरठी भाकामा गित गाउनेको एक समूह हुन्छ भने मादल भिरेर नाच्नेलाई मादले र महिलाको भेषमा नाच्नेलाई मारूनी भनिन्छ । यस्तै रोचक पक्ष र बिषेशषत भएकाले युवा र बालकहरूलाई पनि पुख्यौली जोगाउनुपर्छ भन्ने भावना जागेको पुख्यौली संरक्षण समिति काफलडाँडाका सचिव नरबहादुर पुर्जाले बताउनुभयो ।

पुख्यौली नाचनका लागि १२ जना पुरूष र सोरठी गाउन पनि त्यतीकै संख्यामा महिलाको आवश्यकता पर्छ । कला र गला भएका धेरै जनशक्ति आवश्यक पर्ने यो नृत्य प्रर्दशन गर्न केही वर्षअघिसम्म अहिलेको जस्तो सजिलो थिएन् । युवक, किशोर हरूलाई तालीमनै दिएर पुख्यौली नाच्न सिकाएपछि भने यसका लागि आवश्यक जनशक्ति पुग्न थालेको बताउनुहुन्छ काफलडाँडा पुख्यौली संरक्षण समितिका अध्यक्ष जगबहादुर फगामी ।

उत्तरी म्याग्दीका मगर समुदाय जस्तै अन्य गाउँ बस्तीका समुदायले पनि आफ्नो संस्कृती संरक्षणमा चासो र अग्रसरता देखाउन सकेमा नेपाली सांस्कृतीक बिबिधता र यसको महत्व पनि जिवन्त बनाई राख्न मद्दत पुग्ने थियो कि ?

उद्यम गरौ, उद्यमशिल संस्कारको विकास गरौ ।
स्थानीय उद्यमीले उत्पादन गरेका सामाग्रीको प्रयोग र प्रर्वद्धन गरौ ।।

मुदीमै झोला, स्वीटर, अगरबत्ती र च्याउ

मुदीका उद्यमीहरुले उत्पादन गरेका झोला र स्वीटर तथा खिवाङका उद्यमीले उत्पादन गरेको अगरबत्तीको प्रयोग र केन्य च्याउको उपभोग गरौ ।

झोलाका लागिः सगरमाथा लघुउद्यमी समूह, मुदी	स्वीटरका लागि : धौलागिरी लघुउद्यमी समूह, मुदी
सिर्जनशिल कन्यच्याउ लघुउद्यमी समूह खिवाङ	अगरबत्तीका लागि : प्रगतिशिल लघुउद्यमी समूह खिवाङ

सबै काम एउटै छानामुनी

कलर तथा सादा छपाइ, नाइलन/डिजिटल छाप, स्टेशनरी तथा मसलन्द सामान, कलर तथा सादा कम्प्युटर प्रिन्ट, लेमिनेशन सेवा अर्डर बमोजिम सम्पूर्ण मसलन्द सामानहरु उपलब्ध गराइन्छ ।

प्रो. सुदर्शनकुमार श्रेष्ठ

दीप्ति अफसेट प्रेस एण्ड स्टेशनर्स

गणेशटोल बेनी, म्याग्दी

फोन नं. ०६९-५२०२४०, ५२०४४०, ९८५७६४०४४०, ९८४७६३३९९८

विजुली नभएको बेलामा जेनेरेटरको पनि व्यवस्था

शान्ति सन्देश

स्थायी शान्तिका लागि आ–आफ्नो क्षेत्रबाट सहकार्य र सद्भावको वृद्धि गरौं ।

शान्ति र समृद्धिका लागि
स्थानीय शान्ति समिति, म्याग्दी

सगुन स्टेशनरी स्टोर्स

विभिन्न पाठ्यपुस्तक, स्टेशनरी सामग्री, खेलकुद एवम् पत्रपत्रिका धार्मिक तथा साँस्कृतिक सामानहरूको थोक तथा फुटकर विक्रेता

क्याम्पस चोक बेनीबजार, म्याग्दी, फोन नं. : ०६९५२००३५, मो. नं ९८४७६२४३४४

कम्प्युटर तथा छपाइ सम्बन्धी सम्पूर्ण कामका लागि

शर्मा डेस्कटप

मो.नं. ९८५७६२१५६०

BABIN TAILORING
Shirting & Suiting

बबिन टेलरिङ नै किन ?

- तपाईले खोजेका कुनैपनि गुणस्तरीय ब्राण्डका कपडाहरुका लागि,
- तपाईले भनेको समयमा आकर्षक एवम् गुणस्तरीय सिलाईका लागि,
- आकर्षक तथा आधुनिक डिजाइनका लागि,
- आकर्षक कोटका लागि गुणस्तरीय पेस्टिङ्ग मेशिन प्रयोग गरिने,
- यहाँको माया, सद्भाव र विश्वासको निरन्तरताको लागि,
- अर्डर बमोजिम अफिस, बैंक, कलेज, स्कूल र विद्यालयका सम्पूर्ण पोशाकका लागि ।

हाम्री बाबाले सधैं बबिन टेलरिङमा सिलाई दिनुहुन्छ....

बबिन टेलरिङ्ग सर्टिङ्ग एण्ड सुटिङ्ग
हुलाकचोक, बेनी फोन: ०६९-५२०७६० | न्यूरोड, पोखरा (भाटभटेनी सँगै) फोन: ०६१-५२७४२०

प्रो. मुकुन्द शर्मा ९८४७६४२९५६ | प्रो. अमृतप्रसाद शर्मा ९८४७६५२०९०

विशाल हार्डवयर्स एण्ड जनरल सप्लायर्स

शिक्षामार्ग, बेनीबजार, म्याग्दी
फोन : ०६९-५२०८९७

हाम्रा सेवाहरू

छड, सिमेन्ट, जस्तापाता, प्लाइ, सनमाइका, रङ रोगन, काँटी, कव्जा लगायत घर निर्माण सम्बन्धी सम्पूर्ण सामानहरु सुपथ मूल्यमा बिक्री गरिन्छ। साथै नेपाटपको पाइप र ग्यारेन्टीवाला पानी टंकी पनि पाइन्छ।

प्रो. बुद्धि महत (मो.नं. ९८४९८३३२३८) | प्रबन्ध निर्देशक : प्रमिला जिसी महत (मो.नं. ९८४७७८११७१)

महत न्यू फेन्सी पसल

न्यूरोड, बेनीबजार, म्याग्दी

हाम्रा सेवाहरू

हामीकहाँ कोरियन, हङकङ, सिंगापुर, थाइल्याण्ड तथा स्वदेशी फेन्सी सामानहरु होलसेल तथा खुद्रा पाइनुका साथै क्याम्पस, बोर्डिङका ड्रेसहरु, खेलकुदका सामग्रीहरु सुपथ मूल्यमा पाइन्छ ।

सुन्दर नगरी बेनीबजारमा हजुरहरुको चाहनालाई मध्यनजर गर्दै नयाँ व्यवस्थापनका साथ हामी तपाइँहरुको साथमा

लामा भान्छाघर एण्ड रेष्टुरेन्ट

कोटभण्डारचोक, बेनीबजार, म्याग्दी

हाम्रा सेवाहरू

- खाना/फापरको ढिडो - नेवारी खाजा - चटामरी
- बारा - पिज्ज - नान - अन्य परिकारहरु

फ्रि वाइफाई, फ्रि होम डेलिभरी, पार्किङ सुविधा

प्रो राजन लामा, फोन : ०६९-५२१२००, मो.नं.: ९८४७६३३८९४

प्रो. सुरेन्द्रराज शर्मा मो.नं. ९८५७६२२०७७, ९८५७६२४५७७

संगम ट्रेडर्स & संगम हार्डवयर

कालीपुल (वेष्ट प्वाइन्ट कलेजको नजिक) बेनी, म्याग्दी
फोन : ०६९-५२१११७, फ्याक्स : ०६९-५२०९२८

हाम्रा सेवाहरू

हामीकहाँ निर्माण सम्बन्धी सम्पूर्ण सामग्रीहरु (छड, सिमेन्ट, कर्कटपाता, पाइप, पाइप फिटिङका सामान, रंगरोगन) थोक तथा फुटकर थोक मूल्यमा पाइन्छ।

ब्रिज सिमेन्ट र पञ्चकन्याबाट उत्पादित सम्पद्रर्ण सामानका साथै नेरोल्याक पेन्टस्को अधिकृत बिक्रेता

हाम्रो सेवा दरबाङ बजारबाट पनि- फोन : ०६९-६८००७७

नवविकल्प साप्ताहिक, प्रकाशक/सम्पादकः ठाकुरप्रसाद आचार्य, प्रधान सम्पादक : देवीप्रसाद शर्मा, कार्यकारी सम्पादक : सन्तोष गौतम, कम्प्युटर सेटिङ्ग : प्रमोद शर्मा (९८५७६२१५६०)
कार्यालयः शान्तिटोल, बेनीबजार, म्याग्दी मुद्रणः दीप्ति अफसेट प्रेस, बेनीबजार Email :- bikalpanews@gmail.com, Phone 069-520995, 9847624286, 9867613547